

BANOVINEGYEI NAPLÓ

XXIII. évfolyam

Subotica, csütörtök 1922. június 22.

169. szám

Megjelenik minden reggel, ünnep után és hétfőn délben
TELEFON SZÁM: Kiadóhivatal 8-58, szerkesztőség 5-10

Előfizetési ár: negyedévre 90 — dinár

SZERKESZTŐSÉG: Kralja Alexandra-utlica 4 szám alatt
Kiadóhivatal: Kralja Alexandra-utlica 1 (Leibach-palota)

A munkások vezérei

Henderson, az angol munkásvezér a II. Internacionale kongresszusán nagy beszédet mondott a diktatura ellen. Érthető, komoly, helyes beszéd volt. A demokrácia harcossai a diktatura frontja ellen is kénytelenek harcolni, a diktatura, akár a polgári, akár a munkásosztály diktál is, egyként öszszetör a demokráciát. De Henderson kikel az internacionálé ellen is, amit ő, akinek demagóg allűrjeit nem tudta levetkőztetni a miniszteri bársonyszék, a jóhangzás kedvéért vörös internacionalénak nevez, azoknak frazeológiaiáját sajátítván ki, akik politikai küzdelmeiben szembenállnak még a Henderson által képviselt törekvésekkel is. Henderson a háború alatt municiós miniszter volt s tagja annak a triumvirátusnak, mely akkor a világtörténelmet csinálta. A municiós miniszter szocialistavezér — faerkölcsből vasmorál — aligha tarthatta meg azt a kivételes helyzetét, hogy mint a legnagyobb és legerősebb munkásszervezet elnöke, necsak az angol munkások, hanem a munkások kivánságainak megszólaltatója legyen.

A példa nem egyedül álló. A beogradi parlament egyik tekintélyes és nagy hatáskörű bizottságában beszédet mondott a jugoszláviai szocialista párt elnöke és pártja nevében tiltakozott a kormány választójogi javaslata ellen, mert az kedvez a nemzetiségeknek. Azt mondani is felesleges, hogy ez a „kedvezés” abból áll, hogy az alkotmánynak megfelelően a választójogi javaslat az állampolgári jogegyenlőség alapján nem zárni ki nemzetiségük miatt az ország lakosainak egy tekintélyes részét a választók köréből.

E mellett a jelenség mellett nem lehet szó nélkül említeni. Mindenki azt hitte, hogy a jugoszláviai szocialdemokrata pártot a független szocialistákkal való fuzió osztálybontodatosabbá és osztályküzdelemre hajlamosabbá tette. S most mi történik? A polgári pártok meg akarják adni a nemzsláv munkásoknak is a választójogot s a munkásosztály politikai pártja tiltakozik az ellen, hogy a nem szláv munkások választójogot kapjanak. A munkásság parlamenti képvisellete az követeli, hogy a polgári állam polgári alkotmánya különbséget tegyen nemzetiségek szerint az emberek közt s a saját osztályának csak azon tagjai számára követeli az alkotmányos jogokat, akik az uraimon lévő nemzetiséghez tartoznak.

A magyar munkásság egykori vezetői az utódállamok nemzeti kisebbségeinek mozgalmában azt a tanácsot adták a magyar nem-

zetiségű munkásoknak, hogy ne vegyenek részt nemzetiségi mozgalmakban, hanem a nemzetközi mozgalom irányelveihez képest abban a pártban helyezkedjenek el, amelyik párt az ő osztályhelyzetüknek megfelel. Ez a tanács nyilvánvalóan azon a megfontoláson alapult, hogy az utódállamok munkái mozgalmi mentesek lesznek a sovinizmustól és türelmetlen nacionalizmustól s méltok lesznek a nemzetközi szervezetek és nemzetközi mozgalomnak hagyományaihoz. Várható-e ezután a magyar munkástól, hogy szavezatával támogatni fogja azt a politikai pártot, amelyik őt nemzetisége miatt ki akarja zárni a választói jogból. Elképzelhető-e a politikai erkölcsöknek az a hipokrizise, hogy a jugoszláviai szo-

cialista párt az itt élő magyar munkásság elé áll és azt mondja: „Mi az ellen küzdöttünk, hogy ti választói jogot kapjatok, küzdelmünk hiába való volt, a polgári rend tiltakozásunk ellenére választói jogot adtok nektek. Most arra kérünk benneteket, hogy azzal a választói joggal, amit tiltakozásunk ellenére adtok nektek a polgári társadalom, támogassatok bennünket a polgári társadalom elleni küzdelemben.”

A magyar munkások aligha feltehetnek szóval és tettel igen-erre a felhívásra. A jugoszláviai szocialista párt hatalmas poröly csapásokkal döntötte le az ország elhelyezkedésének azokat a korlátait, mely eddig az itt élő magyar munkásság és a Magyar Párt szervezetei között fennállott.

A nemzeti kisebbségek választójoga

**Jaksics Zsarkó a nemzetiségek választójogáért
A demokrata párt ülésén. — Marinkovics és Pribicevics miniszterek kedvező nyilatkozata — Még nem vagyunk túl a veszeljen**

A demokrata-párt szerdán délelőtt és délután ülést tartott, amelyen a választójogi törvényjavaslat vitáját folytatták. A javaslat ellen több képviselő tett kifogást és különböző módosító indítványokat nyújtottak be. Különösen azt kifogásolták sokan, hogy a listavezetők nem lehetnek egyben járási jelöltek is. Szóba került továbbá a nemzetiségek választójoga is Jaksics Zsarkó képviselő beszédével kapcsolatban.

Beogradi munkatársunk a gyűlés befejezése után felkereste dr. Jaksics Zsarkó képviselőt és kérdést intézett hozzá, hogy milyen stádiumban van most a nemzetiségek választójoga, amit a képviselők egy nagyobb csoportjával együtt éppen ő vett védelembe. A képviselő munkatársunknak a következőket mondotta:

— A nemzetiségek választójogának ügye meggyőződésem szerint jól áll. A sajtóban az utóbbi időben hangok hallatszottak, hogy bizonyos parlamenti körökben nem akarják megadni a nemzetiségeknek a választói jogot. Tény az, hogy bizonyos körök valóban foglalkoztak ezzel a gondolattal és módot kerestek arra, hogy a nemzetiségeknek azt a jogot, amit az alkotmány nekik biztosít, kijátszhasassák. Amikor ez a törekvés komoly formát öltött, a vajdasági demokrata képviselők összejuttek és ezt a kérdést megtárgyalták. Egyöntetűen azt az álláspontot foglalták el, minden vita nélkül, hogy erre segédkezel nem nyújtanak, hanem minden befolyásukat latbavetik a nemzetiségek jogainak elismertetésére érdekében.

Petyics, Bogván, Milics, Boskovic, Vuletics, Jankahidac és Miatovic képviselők megbízásából a demokrata klub mai ülésén felszólaltam ebben a kérdésben. Tudomásomra jutott, hogy azok, akik ezt az akciót tervezték, a választójogi törvény 9-ik fejezetére hivatkoznak, amely a nemzetiségi választójogot érinti. Ezért kifejtettem, hogy ennek a szakasznak a stilizálása nem elég világos, mert rosszízű szemű magyarizálással a jogfosztást is bele lehet magyarázni. Ez a 9-ik fejezet így hangzik: „Az SHS. királyságnak azok a lakosai — Öszerbián és Montenegrón kívül —, akik a Németországgal, Ausztriával és Magyarországgal kötött békeszerződések értelmében opciójoggal bírnak, saját nemzeti államaikkal szemben, továbbá azok, akik Délszláviából 1915. november elseje előtt költöztek ki és akik ezen időpontig török alattvalók voltak, nem bírnak választói joggal.”

A szakasz homályossága miatt azt indítványoztam, hogy nyilatkozatok elsősorban a belügyminiszter, mint aki a törvényjavaslat szövegezője, ebben a kérdésben és az azt indítványt tettem, hogy ámbár a párt a javaslatot változatlanul elfogadja, mégis adják vissza a törvényhozó bizottságnak újabb stilizálás végett, a következő módosítással: „... akik a Németországgal, Ausztriával és Magyarországgal kötött békeszerződések értelmében opciójoggal bírnak saját nemzeti államaikkal szemben és akik ezt a jogot tényleg gyakorolják 1922. június 26-ig.”

Mai felszólalásomat megelőzően

még tegnap este érintkezésbe léptem Pribicevics közoktatásügyi miniszterrel, aki kijelentette, hogy előtte teljesen világos a mostani szövegezés is és

szó sem lehet arról, hogy a nemzslávokat a választójogtól e szövegezés miatt megfosztassák.

— Én azonban mégis szükségesnek tartottam, hogy a klub ülésén felszólaljak, hogy ezáltal e sérelmes törvénymagyarazattal szemben állást foglalhasson.

Felszólalásom után Marinkovics belügyminiszter jelentkezett szólamra, aki kijelentette, hogy ő az eddigi szövegezését világosnak tartja és hogy

az ő meggyőződése szerint szó sem lehet arról, hogy ilyen szövegezés mellett a nemzslávok választójogát el ne ismerjék.

Megkérdeztem Jaksity Zsarkót arra vonatkozólag is, hogy mi történik akkor, ha a javaslat nem kerül vissza a bizottsághoz, hanem változatlanul kerül a parlament elé.

— En azt hiszem, — felelte Jaksity — hogyha nem is változtatják meg a kilencedik szakaszt, abból a nemzetiségekre semmi hátrány nem származhatik. Az összeírók a belügyminiszter mai nyilatkozata után, csak a nemzeti kisebbségek javára magyarázhatják a vitás pontot. Végső esetben pedig ott a független bíróság, amely a panaszokat pártiszmponokra való tekintet nélkül felülbírálja és orvosolja.

— En elővizsgálatosságból kérttem a kérdéses szakasz szabatosabb megszövegezését, de azt hiszem, hogy nem képzelhető el olyan jogász, aki azt a nemzetiségek hátrányára magyarázhatná.

Ezután azt kérdeztem Jaksity Zsarkótól, hogy nem történhetik-e az meg, hogy az állampolgárságról szóló törvény megalkotásánál újra kísérletet tesznek majd a nemzeti kisebbségek alkotmányos jogainak megsérülésére.

— Egyáltalán nem tartom kizártnak, hogy ugyanazok akik az első kísérletet megtették, újra kísérletet tesznek, de bizonyos, hogy ez másodszor nem sikerül nekik.

— Mi nem azért vertük vissza az első támadást, mert a nemzetközi szerződések védik a nemzetiségi jogokat, hanem mert a ml demokráciánk nem papiros demokrácia, hanem amit hirdetünk, azt meg is valósítjuk.

Jótekönyvelő kiállítás a bitolji károsultak javára

Műkiállítás készül a suboticei városháza előcsarnokában

A bitolji katasztrófa után azonnal országsszerte megindult az akció a hajléktalanná vált károsultak segélyezése érdekében, mivel az állami segítség nem volt elegendő. A jótekönyvelő céljában igénybevevett suboticei közönség eddig nem vette még ki a részét ebből a segítő-akcióból, amibe azonban most jótekönyv hölgyek agilis munkájával szintén bekapcsolódik.

A napokban ugyanis egy hölgybizottság alakult Subotícán, amelynek élén *Tscholak-Antics* Vojislav ezredes neje áll, tagjai pedig *Damjanovic* Miloszlavné, *Dobanovacki* Pálné, *Szudarevics* Ferencné és *Vaszijevics* alezredesnő. A jótekönyv bizottság elhatározta, hogy a bitolji károsultak javára Subotícán kiállítást rendez. Erre a célra kérték a városi tanácstól a városháza előcsarnokát június 25-től július 2-ig, valamint a belépőjegyek után a városi adó elengedését. A városi tanács szerdai ülésén foglalkozott a kérelemmel és a jótekönyv célra való tekintettel annak eleget is tett.

A bizottság által rendezendő kiállítás június 25-én a városháza vestibuljában ünnepélyes keretek közt fog megnyitni. A kiállítás nagyon érdekessé igérkezik és a jelek szerint nagyon gazdag lesz az anyaga. A kiállítás szláv motívum ruhákat, kézműmunkákat, festményeket és ipartermékeket halmaz fel és érdekessége, hogy a kiállítók suboticei családok, akik néhány napra rendelkezésre bocsátják lakásberendezésük és vitrinjeik legértékesebb darabjait. A kiállításon igen sok eredeti szláv népviselet, nagyszámú műtárgy és minden az SHS. királyság területén különösen a házilparban előállított tárgy kerül kiállításra. A kiállítás tiszta jövedelme a bitolji katasztrófa károsultjainak javára szolgál.

Mennyibe kerülne új iskolák építése?

A megfelelő iskolaépületek hiányával már több ízben foglalkoztunk és megírtuk azt is, hogy a tanügyi hatóságok és a város együttesen azon fáradoznak, miképpen lehetne ezt a kérdést az új tanév kezdetéig megoldani. Bár megfelelő megoldást nem sikerült mindeddig találni, a kérdés még nem került le a napirendről és egyre bizonyosabbá válik, hogy a jövő iskoláiban csak új iskolaépületek — vagy legalább is egy új iskola építésével lehetne a súlyos bajon határozottan segíteni.

Új iskolák építésére azonban nem lehet gondolni. A mérnöki hivatalban most készül el egy hozzávetőleges költségvetés arról, hogy mennyibe kerülne egy iskolaépület.

A költségvetés szerint egy három szobából álló egyszerű ház szobánként 100—106.000 koronába kerülne. Egy iskolaépületnek a szükséges irodák és más helyiségek kivételével minimumán nyolc vagy tizenkét tantoméből kellene állani és így egy iskola építése hozzávetőleg *három millió* költséget igényelne. A számítás csak hozzávetőleges és csak magára az építésre vonatkozik, a szükséges berendezés nélkül.

Ilyen körülmények között érthető, hogy a város mai anyagi helyzetében képtelen az ilyen áldozatra. Eppen

ezért egyelőre le kell mondani arról a tervről, hogy új iskolát építsenek Subotícán és mindentől eltekintve, a tanév szempontjából kezdetéig ugyem készülhetne el az új épület.

Ezért most illetékes helyen azon gondolkodnak, hogy milyen más módon lehetne a tanterem idén tapasztalt

hiányán a jövő iskolaévből segíteni. Szó van arról, hogy egyes elemi iskolák számára valamely más célú szolgáló épületet vegyenek igénybe az új tanév kezdetével. Ebben a tárgyból rövidesen dönteni is fognak, mivel még idejében gondoskodni kell a kijelölt épület megfelelő átalakításáról.

Száz millió svájci frankban állapították meg az osztrák jegybank részvénytőkéjét

— Évi százötven milliárd korona megtakarítás —

Bécs. A bankoknak, bankároknak és takarékpénztáraknak a szövetségi kancellár, a pénzügyminiszter és az Osztrák-Magyar Bank képviselői jelenlétében keddi éjjel tartott ülésén a kormánnyal egyetértően végleg elhatározták az osztrák köztársaság jegybankjának megalapítását. A jegybank részvénytőkéjét 100 millió svájci frankban állapították meg. Ebből az összegből egyelőre 60 millió svájci frank kerül aláírásra, melynek negyven százalékát a bankok, bankárok és takarékpénztárak szindikátusa már fixösszegekben jegyezte, a hátralévő hatvan százalékát megszerzéseért pedig a szindikátus garanciát vállal. A további 40 millió frank később megállapítandó időben kerül kibocsátásra és az új bank, valamint az Osztrák-Magyar Bank részvényeseit

átvételi jog illeti meg. Az új jegybank alapítására vonatkozó törvényjavaslatot még ezen a héten a nemzetgyűlés elé terjesztik.

Az állami költségvetés megvizsgálásával megbízott takarékosági bizottság megtakarítási javaslatokat terjesztett a kormánnyal. Ezeknek a javaslatoknak végrehajtása az 1922. év első negyedének végétől kezdve 59,8 milliárd korona megtakarítást jelent, ami a mostani pénzügyi helyzet szerint mintegy 150 milliárdnak, vagyis oly összegnek felel meg, amely Ausztria mostani deficitjének igen jelentékeny része. A megtakarítási bizottság reméli, hogy a költségvetés megvizsgálásának teljes eredményét július elején a kormánynak bemutathatja.

Akiknek nincs illetőségük

— A háború alatt beköltözöttek sorsa —

Az optálások körül mind több nehézség merül föl, úgy, hogy minél közelebb van a végzős opció terminus, annál kilátástalabbnak látszik az opció kérvények zavartalan elintézése. Az optálások körül fölmerülő komplikált eljárás olyan gyakorlati kérdéseket vet föl, amelyek megnehezítik az opció jog gyakorlását és amelyekre a rendelet nem volt tekintettel.

Ezek között az újabb nehézségek közt szerepel elsősorban az illetőség megállapításának a kérdése. Tudvalevőleg azoknak kell az SHS. királyság javára optálni, akik 1910 január 1. után szerették meg az itteni illetőséget. Az opció kérvények benyújtásának előfeltétele, hogy az illetőségi jogot igazoló okmányok a kérvényhez legyenek csatolva.

Ennek azonban sok esetben lehetetlen eleget tenni. Elsősorban is egy korábbi rendelet folytán mindazok, akik a háború kitörése óta költöztek új lakóhelyükre, a háborús évek alatt nem szerzhették meg az illetőséget. Az 1919. évben kelt 8640. számú belügyminiszteri rendelet értelmében ugyanis mindazok, akik 1914 július 27-ike óta költöztek új lakóhelyre, csak a háború befejezésétől számított 4 éven belül szerzhették meg az új községi illetőséget és a háborús esztendőket csak azoknál jönnek számításba, akik már 1914 július 27. előtt költöztek új lakóhelyükre.

Ezt a rendeletet most igen sok suboticei lakosra vonatkoztatták. A háború alatt igen sokan költöztek a városokba és így Subotícára is és bár ezek jóval régebben laknak már itt négy

esztendőnél; még sincs még az illetőségi joguk. A háború befejezésétől az opció határidő lejártáig pedig még nem telt el a teljes négy év és így néhány hónap hiánya miatt nem élhetnek az opció joggal.

Ezen az eseten kívül is sok nehézségekkel jár az illetőségi jog igazolása. A háború előtt ugyanis nem volt még Subotícán bejelentő hivatal és így nincsenek olyan hivatalos feljegyzések, amelyeknek alapján meg lehetne állapítani, hogy ki mióta lakik a városban. Az adóhivatalban ugyan meg lehet állapítani, hogy fizetett-e a kérvényező városi adót, ez az adat azonban magában még nem elegendő, miután az illetőség megszerzéséhez elég ugyan hogy valaki csak egyszer járuljon a közterhekhez, azonban négy évi egy helyben lakás szükséges.

Igy a mostani gyakorlat szerint a hatóság nem tehet egyebet, minthogy az illetőség kérvényezése esetén a kerületi rendőrbiztossal állapítja meg, hogy a kérvényező mióta lakik Subotícán. A rendőrbiztos viszont ennek megállapításánál majdnem kizárólag az érdekelt fél bemondatait veheti alapul, az így megállapított helybenlakást azonban az opció ügyeket intéző főjegyzői hivatal nem fogadja el hitelesnek, mert a kérvényező fél bemondatait nem tartja elég megbízhatónak.

Ennek folytán arra volna szükség, hogy a kérvényezők valamely hatósági okmánnyal igazolják azt, hogy mióta laknak a városban. Erre viszont a legkritikábilisebben van mód, mert alig van valaki ilyen okmánnyal birtokában. Miután azonban nem lenne méltá-

nyos, hogy a közönség szenvedje meg azt, hogy nem volt Subotícán már évekkel előbb is bejelentő hivatal, kérdést intéztünk ez ügyben *Pletikoszits* András dr. polgármesterhez, hogy miképpen szándékozik a város megoldani a helybenlakás igazolásának kérdését.

Pletikoszits polgármester munkatársunknak kijelentette, hogy egyéb igazoló okmányok hiányában a tanács a jövőben el fogja fogadni a rendőrbiztosok által szolgáltatott adatokat is, úgy hogy aki valóban a megkövetelt idő óta tartózkodik a városban, minden nehézség nélkül meg fogja kapni az illetőséget, ha egyébként megfelel a rendeletben előírt feltételeknek.

A gazdák panasza a katonaság ellen

A katonák kárt tesznek a gyümölcsösökben és veteményekben

A suboticeakörnyéki gazdák körében mind több panasz merül fel a város külső részein gyakorló katonák ellen, akik tetemes károkat okoznak úgy a gyümölcsösökben és szőlőkben, mint a kerti veteményekben, sőt a szántóföldekben is. A gyakorlatok végzével, pihenés alatt, sőt gyakorlatok közben is a katonák kirándulásokkal tesznek a közeli gyümölcsösökbe és a most éré, sőt érlelő gyümölcsöt is megdézsmálják. Már ez maga is jelentékeny károkat okoz a gazdáknak, de súlyosabbá teszi a garázdálkodást az a tény, hogy a katonák, részben vigyázatlanságból, részben rosszakaratból, letévedik a termő ágakat és megcsontják a fákat.

Mivel hamarosan elkövetkezik a nemes gyümölcsök érési ideje és a veteményes kertekben is megéri a termés, a gazdák a mult év tapasztalatain okulva, joggal tartanak attól, hogy a kertdézsmálások mind veszedelmesebb méreteket fognak ölteni. Különösen a lövészenyírt mentén levő szőlők és kertek tulajdonosait érik a legnagyobb károk. A mult évben nem egy helyütt előfordult, hogy a szőlősgazdák szőlőjüket jóformán semmit sem szüretelhettek, mert a katonák a gyümölcsöt már félig-érett állapotban széthordták.

Az idén ismét megkezdődtek a gyümölcslopások, ami arra indította a gazdákat, hogy már idejében védelmet kérjenek a katonák garázdálkodásai ellen. Szerdán a suboticei és környéki szőlő- és kerttulajdonosoknak egy küldöttsége jelent meg a suboticei állomáscsoportnál, ahol megkérték *Lazarevics* ezredes, helyőrségi parancsnokot, hogy intézkedjen a kihágások megszüntetése végett. *Lazarevics* ezredes ígéretet tett arra, hogy teljesíteni fogja a gazdák kívánását és utasítani fogja a tisztokat és altiszteket, hogy a gyakorlatok és kivonulások alkalmával a legszigorubban ügyeljenek fel a katonákra, azokat pedig, akik a parancs dacára károkat okoznak, a legszigorubb büntetésben fogja részesíteni.

A küldöttség melegevéssel vette tudomásul a parancsnok kijelentését.

Maróczy Géza Suboticán

A Bácsmegeyi Napló már megírta, hogy Maróczy Géza világhírű sakkmeister, lapunk sakkrovatának illusztris vezetője, jugoszláviai utján ellátogat Suboticára is.

Maróczy Géza csütörtökön délen érkezik meg Novisadról és este fél 9 órakor játszaní fog a suboticei Lloyd társulat hivatalos helyiségeiben.

Aki részt akar veni a szimultán mérkőzésben, hozzon magával sakkbátát. Maróczy Géza mindenkiel játszik, aki jelentkezni fog.

Maróczy kedden este a novisadi sakkklubban játszott, ahol lelkes ünneplésben volt része. Harmincegy ellenféllel küzdött fit egyszerre. A játék este fél 9 órától éjfélig tartott. A játszmákból 26-ot megnyert, négy eldöntetlen maradt és egyet elvesztett.

Maróczy suboticei szereplése a csütörtök esti szimultán partival kezdődik. Miután öt napig marad Suboticán, alkalma lesz világ szeriye elismert zsenijeinek minden megnyilatkozását bemutatni. — Játszaní fog tábla nélkül egyszerre tíz-tizenöt ellenféllel, egyes partikban megmérkőzik a jelesebb amatőrökkel, részt vesz tanácskozási partikban is és két komoly partiban meg fog mérkőzni a világhírű jugoszláviai mesterrel, Koszticscsal is az első jugoszláv sakkbajnokkal, Erdey Aladár dr. ral.

Hihetőleg csütörtökön este mindenki megjelenik a Lloydban, aki a nemes játék iránt érdeklődik, hogy méltó fogadtatásban részesüljön a világhírű magyar sakkmeister.

Mi van Balla Gézával?

— Ellanghalt a nyomozás —

Hetek multak már el azóta, hogy a suboticei rendőrség letartóztatta Balla Géza sóffőrt, aki beismerte, hogy egyik részese a Dohány-utcai merényletnek.

A letartóztatás után a Bácsmegeyi Napló részletesen ismertetette a nyomozás adatait, amelyek ha nem is voltak abszolút bizonyító erejűek, mégis meggyőzőtettek azt a gyanút, hogy Bullának szerepe volt a merénylet elkövetésében. Pár nap múlva, miután a Bácsmegeyi Napló híradása nyomán a budapesti rendőrség is nyomozást indított a Balla-ügyben, a belügyminiszterium közbiztonsági osztálya utasítást küldött a suboticei rendőrségnek, hogy a nyomozás újabb részleteiről ne adjon közlést a nyilvánosságnak. A suboticei rendőrség ezel egyidejűleg elhatározta, hogy hivatalos kommunikékat adnak ki, amelyben ismertetni fogja az ügyet. Egy kommuniké meg is jelent, ez azonban nem annyira a nyomozás adatairól szólt, mint inkább politikai vonatkozású közléseket tartalmazott. Több kommuniké azóta nem is jelent meg.

Közben egyik suboticei lap megírta, hogy Ballát átszállították az ügyészségre, ez azonban nem felel meg a való-ágnak. Balla Géza még a mai napig is a rendőrség foglya. Hogy Ballának az ügyészségre való átszállítása — amelynek törvényes rendelkezések ér-

telmében már régen meg kellett volna történni — miért nem történik meg, erra nézve nincsenek információink. Értesülésünk szerint azonban az ügyészég részéről már régebben történtek erre vonatkozó lépések, amelyek eddig nem jártak eredménnyel.

Polgármesterek tanulmányutja Zagrebban

— A zagrebi mintavásár suboticei kiállítói —

A zagrebi országos mintavásár megnyitáán résztvett igen sok polgármester és tanácsag is. A megnyitás napján ezek az egybegyűlt polgármesterek Zagreb város meghívása folytán megtekintették a zagrebi városi intézményeket. Tekintettel arra, hogy Zagreb egyik kulturközpontja és legrendezettebb modern városa az országban, a polgármesterek e tanulmányi kiránduláson szerzett tapasztalataiknak még sok hasznát vehetik a városok fejlesztése érdekében.

A zagrebi kirándulásról a Subotica képviselőletben jelenvolt *Tabakovic Miklós* alpolgármester a következőket mondotta munkatársunknak: — Zagrebből a legjobb impressziókkal jöttünk haza és meg lehet állapítani, hogy Zagreb városa valóban a legmederőbb új intézményekkel van berendezve. A kiállítás megnyitásának napján, dé'után az egybegyűlt polgármesterek több városi intézményt tekintettek meg. Így a zagrebi városi tanács tagjainak kalauzólása mellett: elsősorban megnéztük a zagrebi gázgyárat, amely az országban legújabb és legmodernebbül berendezett ilyen telepe. Sok utánszra érdemes modern újítást láttunk ebben a légszszgyárban. Ezután megtekintettük a hatalmas villanytelepet, majd Zagreb város mintagazdaságát és tehenészetét. Innen a szávai strandfürdő és uszoda megzemlélésére mentünk, majd az ország legrendezettebb és legnagyobb temetőjét, a „Mirogoj”-temetőt látogatuk meg. Az édekes kirándulás

A Balla-ügy így egyre homályosabbá és ellenőrizhetetlenebbé válik, dacára annak, hogy, annak külföldi kapcsolataira való tekintettel, ugy a suboticei rendőrség, mint az SHS. közigazgatás érdekében állna, hogy arra világosság derüljön.

után este Zagreb város nagy szállításra voltak hivatalosak, a város áll a polgármesterek tiszteletére rendezett vacsorán. Mindenütt a rend és hozzáértés legszébb bizonyítékaival találkozunk.

Magáról az országos mintavásárról és annak suboticei vonatkozásairól a következőket mondotta *Tabakovic* alpolgármester:

— A zagrebi országos mintavásár örvendetes jele a jugoszláv ipar nagyarányu fejlődésének. A mintavásár helyisége, az új iparcarnok, nagyon emlékeztet a budapesti központi vásárcsarnokra és a benne felhalmozott 700 kiállító elsősorban a szlovén ipartársaságai. A legszebbek a szarajevói szőnyegipar és a zagrebi tüköripar kiállított remekai és fellüőnőn gazdagon van képviselve a jugoszláv bőlipar. A külföldi ipar közül Csehszlovákia dominál és külön megemlést érdemel a Melihar és Umrath prágai cégnek temédek kiállított mezőgazdasági gépe. Örömmel lehet megállapítani, hogy *Subotica is szépen van képviselve a mintavásáron*. Innen tölünk a következő cégek állították ki termékeiket: a Zorka-műtrágyagyár, a Rosenfeld-testvérek vaskereskedő cég, a Spitzer-féle játékarúgyár, a Vasbutor és Fémipar részvényársaság és a Kapp-féle keményítő- és konzervgyár. A kiállítás általában nagyon sikeresnek mondható és csak hasznára lehet a jugoszláv iparnak és kereskedelemnek.

való belépésére vonatkozik.

— Itt mindenekelőtt hangsúlyoznom kell, hogy a legnagyobb abszurdumnak tartom, hogy az ország lakosságának muzulmán része vallási alapon pártpolitikát csinál, ezt tenni a huszadik században — butaság és a nagy tömegek elbutításra vezet.

— A németek vagy a zsidók, mint mindenki más, beléphetnek akármelyik politikai pártba, de nem ajánlatos, hogy egy más nemzetiségi párt ezeknek a nemzetiségűeknek kihasználásával oly szimbóli felényt tüntessen fel, ami a valóságban nincs meg. Én azt hiszem, hogy az ilyen gyanus statisztikát lékén kellene hagyni, miután végül senkinek sem használnának azok.

— Ismétlem: legyenek a magyarok minden tekintetben őszinte és nyílt barátai ennek a földnek és akkor nem lesz semmiféle panaszra okuk, miután mi, szerbek, azt akarjuk, hogy ennek az országban minden becsületű polgára és ita egyformán szeresse hazáját és hogy az ország velük szemben egyformán igazságos legyen.

— Remélhető, hogy a történelem és a világháború kijózanították a legelfogultabb sovinsziszákat is.

Ezzel a nyilatkozattal szemben, annak koncedálásával, hogy Bácsmegeyi főispánja a nemzetiségi problémát a maga sajátos szemszögéből ugyan, de jóakarattal és a megértés becsülnivaló szándékával kezeli, ismét csak az alkotmányra kell hivatkoznunk. Ebben a perben már megvan az ítélet: az alkotmány. Az alkotmány első fejezetének tizenegyedik szakaszában, a harmadik bekezdés, minden kétséget kizáró világossággal azt mondja, hogy: a polgároknak joguk van egyesülni olyan célokra, amelyek a törvény szerint nem büntetendők.

Az alkotmány ereje pedig minden elvi álláspontra, minden politikai feltevésekre, minden politikai feltevésekre, minden politikai feltevésekre nagyobb erő.

Sajnáljuk, hogy a főispán újabb nyilatkozata nem foglalkozik a magyar párti gyűlések betiltásának kérdésével. Azt hiszük, hogy Bácsmegeye lakosságának jelentékeny része komoly érdeklődéssel várja a főispánok erre vonatkozó, az ügy érdemével foglalkozó, véleménynyilvánítását.

TŐZSDE

Novisadi terménytőzsde. Junius 21-én. A mai tőzsdénapon az irányszat valamelyik cönkült. Eladókat szeremi buza 375 dinárért, Kukorica Novisad környéki 355, bánáti pari Becskerek 295,50 dinárért. Liszt 0-ás ab Bácska 550 dinárért.

Beograd, junius 21. (Zárlat.) Valtak: Léva 49, Devizák: London 335, Páris 665, Róma 368,50, Prága 145,70, Berlin 23,52, Bécs 0,50, Bukarest 59,10, Budapest 8,30.

Zárlat, junius 21. (Zárlat.) Berlin 167, Newyork 526,25, Milánó 250,0, Prága 605, Budapest 0,56 1/2, Zagreb 175, Varsó 0,11 1/2, Bécs 0,375, Bélyegszet 0,04.

Budapest, junius 21. (Zárlat.) Nancion 3670, Argent font 4350, Dollár 959, Francia frank 8300, Márka 3/2, Léva 47,25, Osztrák korona 675, Lira 27, Sokol 1865, Dinar 12,70.

Bácsmegeye főispánja a zsidóknak a Magyar Pártban vállalt szerepéről

— A korábbi nyilatkozat értelmezése —

A Bácsmegeyi Napló junius 15-iki számában egy interjú közölt, melyben *Bugarszki Lázár dr.*, Bácsmegeye főispánja, a magyarság szervezkedéséről és a népgyűlések betiltásáról mondta el megjegyzéseit.

A főispán kijelentette többek között, hogy tudomása szerint a magyar szervezkedést németek és zsidók intézik, az pedig lehetetlen helyzet, hogy emberek más nemzetiségek ügyeibe avatkozzanak bele. Ehhez mi azt a megjegyzést fűztük, hogy ha a főispán véleménye helytálló volna, akkor a szerbiai zsidóknak sem volna szabad belépni a szerb pártba vagy a boszniai szerbeknek a muzulmán pártba.

Bugarszki főispán a Bácsmegeyi Napló megjegyzésére reflektálva, multkori nyilatkozata kiegészítéseképp erről a kérdéstről, amely ma kétségtelenül a vajdasági magyarság egyik legaktuálisabb kérdése, a következőket mondotta:

— A velem folytatott beszélgetés alapján közölt interjúhoz fűzött megjegyzésekből azt látom,

hogy azt a kijelentésem, amely a zsidóknak és a németeknek a Magyar Párthoz való csatlakozásával foglalkozik, rosszul értelmezték. Eppen ezért leszögeztem az én álláspontomat: nem szivesen látom, hogy magyar cégér alatt németek és zsidók is bevonuljanak a Magyar Pártba, nem szivesen látom, mert ezek nem magyarok és a magyarok olyan tendenciákat mutatnak, hogy azon a jogcimen, hogy magyarok, nem magyarokat is bevonjanak a maguk nemzetiségi pártjába, hogy ezzel azt a látszatot keltsék, hogy az ő pártjuk egy nagy és nagy számú taggal rendelkező párt! Elisik az az ellenvetés is, hogy akkor nem logikus az sem, hogy a szerbiai zsidók a különböző szerb pártokba tömörüljenek. A szerbiai zsidók ugyanis nem mint szerbek lépnek be ezekbe a pártokba, hanem a maguk szabad politikai álláspontja szerint tömörülnek a radikális, a demokrata, vagy valamelyik más pártba.

Éppígy nem indokolt az a megjegyzés sem, amely a boszniai zsidóknak a muzulmán pártba

Breznik Sándor temetése

Gyászátvályos football-lapdát vittek a menet élén — Breznik tragikus halála ügyében vizsgálat indult

— Novisadai munkatársunktól.

Szerdán délután öt óraker temették el Novisadon óriási részvét mellett a tragikus véget ért fiatal focballistát, Breznik Sándort.

A gyászszáz udvarán nem fért el a temetésre megjelent közönség, olyan nagy számban jelentek meg, hogy már egy órával a temetés időpontja előtt el kellett zárni az utcát a kocsizók-lekötés elől.

Testületileg jelent meg Novisad valamennyi sport-egyesülete és a stari-becsei Szokol-sport együtet küldöttség-gel képviseltette magát.

A gyászszertartás délután fél öt óraker kezdődött, a novisadi szerb nemzeti színház énekkarának meghatározó részvételével. Ezután Fátih Ferenc apátipótlóan mondott imát és beszélt a holttestet.

Délután öt óraker indult el a menet, amelyben ötezernél több ember vett részt.

A menet élén a N. T. K. egyik játkosa gyászátvályos focballabdát vitt. Utána feherruhás leányok csoportja következett, majd az egyes sport-egyesületek jöttek, zárt sorokban.

A katolikus temetőbe érve, a nyitott sírnál elsőnek Popovics Milorád kir. közigazgató, a N. T. K. elnöke mondott búcsubeszédet, utána Fürst Bezael, a Jüda Makkabi nevében búcsusztálta a halottat, majd Popovics Gyókö, az O. S. K. V. elnöke és André Deszó mondottak búcsubeszédet. Ezután a szerb nemzeti színház tagjainak gyászéneke mellett a sírba bocsátották a koporsót.

Mint tudósítónk jelenti, a fiatal focballista tragikus halála ügyében a novisadi ügyészség rendelkezése megindult a nyomozás.

Zajos az élet a beogradi klubokban

Nagy az élénkség a beogradi parlamentben. Az üléseken a padsorok zsúfoltak, a klubokban is pezsgő élet folyik, a karzatok még szűkebb üléseken is megtelnek. Valahogy a levegőben van az, hogy nem sokára új választások lesznek.

— Majd a választások után . . . — mondják a képviselők beszélgetés közben — »hogy áll a kerületében?« — ezt a kérdést is sürin hallani, pedig se kormányfőnek nincs, a mandátumok sem járnak még le, — csak a politikai ösztön, a szimat dik-tálja mindenkinek azt, hogy — választások lesznek.

Az újságíróklubban nagy viták folynak, hogy milyen lesz az új parlament, néhány megszokott arc hiányzik az újságírói karzatról, agítálni mentek és sürin hallatszik az újságíróklubban a kérdés:

— Téged hol jelölnék?
A lajstromos szavazáshoz sok jelölt kell, így sok újságíró kap helyet a jelöléstáskán. Az egyik kolléga pláne dicsekedve mondja, hogy lista-vezető lesz az egyik dalmát kerületben, blokkista programmal.

A vajdasági képviselők, a radikálisok éppúgy mint a demokraták, külön is el vannak foglalva.

A demokrata pártnak, mint »egy jólétesült« képviselő meséli, a vajdaságiak egy miniszteri tárcát is követelnek maguknak. Jaksity Zsárkó nevét emlegetik, mint akit miniszteri székben szeretnének látni a vajdasági demokraták.

A *Bácsmegyei Napló* választójogi harca a demokrata pártnak is feltűnt. A Jaksics-csoport meg is deputációtza ebben az ügyben *Marinkovics* belügyminisztert.

Dobanovacki Pál subotical főis-

pán is benjárt a klubban, informálódott, hogy hogyan áll a nemzetiségek választójogának ügye és felszólalt a jogfosztó kísérletek ellen.

A radikális pártnak a kormány-rekonstrukció a napi téma. A fiatalok a választói törvényjavaslat előadó-ját, *Perity* Hinkó dr-t szeretnék látni az igazságügyminiszteri székben, a vajdaságiak *Radonics* Jován dr.

A kormány visszautasította az ellenzék közeledését

A választójog a szkupstina előtt — Viharos éjszakai ülés

A parlament mai ülése előtt valamennyi klubban gyűlés volt, amelyen a mai ülés napirendjét tárgyalták. Az ellenzéki pártok közös értekezletet tartottak, hogy újból kísérletet tegyenek a választójogi affér elsimítására és módot találjanak a békés elintézésre. Azt a javaslatot tették, hogy jöjjenek közös konferenciára a pártok, amelyen az ellenzék és kormány álláspontjának kiegyenlítéséről tárgyalnának.

A radikális párt délelőtti ülésén a törvényjavaslatot vita nélkül elfogadták. A demokraták, akik közt nagyobb számmal vannak a választójogi törvény ellenzői, hajlandók lettek volna az ellenzék által proponált közös értekezleten résztvenni. A kormány idejében értesült erről a tervről és még a délelőtti folyamán értekezletet tartott a házel-nökség bevonásával, ahol az ellenzék indítványával foglalkozott. Ezt az indítványt azonban elvetették.

A délelőtti tíz óra közötti ülést csak a késő délutáni órákban hívták össze.

Az ülést *Ribar* elnök 6 óra 50 perckor nyitotta meg. *Janics* jegyző felolvassa a mult ülés jegyzőkönyvét, amelynek befejezésével *Bárics* klerikális és *Lázics* földművespárti kérnek szót.

Lázics a jegyzőkönyvhöz szól hozzá és egy negyedórás beszédében kifogásolja annak gyors felolvasását. Közben a házszabályokra is rátér, mire az elnök megvonja tőle a szót. Ezután *Bárics* klerikális szintén a jegyzőkönyv felolvasásához szól és követeli, hogy a jegyzőkönyvet újra olvassák fel.

Koron szintén a jegyzőkönyvet bírálja, majd *Derzsics* szocialista azt kifogásolja, hogy az egyrök tegnapi interpellációról nem is szól a jegyzőkönyv, amit *Janics* jegyző maga is elismer. Végül még *Moskovlevics* szól a jegyzőkönyvhöz, amivel a vitát be is fejezik.

Ezután *Bárics* a házszabályokhoz kér szót és kifogásolja, hogy a négy órára hirdetett ülést 4143 másodperces késéssel nyitották meg. (Derültéjszaka) Felvilágosítást követel, hogy ez miképpen történhetett meg.

Kopács szocialista a házelnöktől hosszabb beszédben kér felvilágosítást, hogy miért nem válaszol egy régebbi interpellációjára. *Ribar* válasza után *Kristán* szocialista kérdi az elnöktől, hogy miért nem válaszolt a hadügyminiszter egy mult évi interpellációjára, amelyben a »Republika« munkatársainak katonatisztek által történt inzultálását tette szóvá. Ugy látja, a hadügyminiszter nem hajlandó válaszolni, pedig a megnyugtató válasz elsőrendű fontossága volna.

miniszterségéért harcolnak. A nemzetiségi választójog ellen kezdett akciónak itt se makad gazdájá, mint ahogy a demokrata pártnak sem lehetett megdöntni neveket ezzel kapcsolatban.

A felállítandó államtanács vajdasági tagjairól is szó esik. Hírlik, hogy *Vilics* Márkót, a novisadiak követőt is kinevezik államtanácsossá.

Ribar kijelenti, hogy az interpellációt annak idején kiadta a hadügyminiszternek és a választ meg fogja sürgetni.

Kristán ugyancsak az elnökhöz fordulva, azt kérdezte tőle, hogy miért nem adott *Nincsic* választ a genuai működésről hozzá intézett kérdésére. Az ellenzék nagy helyesléssel kíséri *Kristán* felszólalását. *Ribar* válaszában kijelenti, hogy ő még május elsején áttette a külügyminiszterhez *Kristán* interpellációját.

Nincsic kér azután szót, aki arra hivatkozik, hogy fontos diplomáciai elfoglaltsága miatt nem válaszolhatott eddig a hozzá intézett interpellációra. *Kristán* kijelenti, hogy ő nem akarta személyében támadni *Nincsic*et, csak azt a rendszert tette szóvá, amellyel a kormány az interpellációkat kezeli.

Ezután *Golouh* szocialista, majd *Zsebot* klerikális három ízben, *Bárics* klerikális két ízben és *Buljics* klerikális szóval fel, utának dr. *Stáics* földművespárti és *Divac* szocialista, valamennyien elmaradt miniszteri válaszokat sürgetnek. *Ribar* elnök minden felszólalónak külön felel, de a zaj mind nagyobb lesz, úgy hogy az elnök 9 óraker kénytelen felfüggeszteni az ülést.

Rövid szünet után dr. *Koron* szocialista sürget egy elmaradt választ, *Ribar* neki is válaszol, de közben *Koron* olyan lármában veselkedik, hogy az elnök a szkupstina három üléséről kizárja. Óriási zaj tör ki erre az ellenzék és *Koron* nem hajlandó kimenni az ülésteremből.

Az elnök erre indítványozza, hogy a további kérdéseket mellőzzék, amit a többség el is fogad. Ekkor az ellenzék, csakhogy időt nyerjen a további obstrukcióra, kéri a határozatképesség megállapítását. Miután már szünet alatt a kormánypart mozgósította tagjait és a miniszteri autók behozták a képviselőket, az elnök megállapítja, hogy 243 képviselő van jelen és így a Ház határozatképes.

Ezután áttérnek a napirendre, a melyen a választójogi javaslat szerepel. *Risziics* Jóka a földművespárt deklarációját olvassa fel, hogy miután *Koron* nem engedelmesskedett előbbi felszólításának és nem hagyta el az üléstermet, tiz napra zárják ki a szkupstinából.

Az ellenzék óriási zajban tör ki erre. *Koron* szót kér, de a nagy lármában nem lehet megérteni szavait. Az elnök fél 11 óraker kénytelen újra felfüggeszteni az ülést, amelyet 11 óraker folytatnak újból. Lapunk zártakor a szkup-

stina éjszakai ülése még mindig tart, miután a kormánynek eltöltött szünetéke, hogy még az éjszaka folyamán keresztülvigye a választójogi javaslatot. Így kilátás van arra, hogy az ülés el fog húzódni a hajnali órákig.

A kettős birtokosok vonaton is mehetnek Magyarországra

Szerdán délelőtt a subotical határmenti kettős birtokosoknak egy küldöttsége jelent meg *Karakásevics* Gábor rendőrfőkapitánynál, a kitől engedélyt kértek arra, hogy állandó határátlépési igazolványaik alapján vonaton is átmehessenek Magyarországon levő földjeikre. Eddig ugyanis csak a gyalog, vagy kocsin való átjárás jogosultságát ismerték el a határőrségek a kettős birtokosok igazolványai alapján.

A gazdák kívánságát *Karakásevics* főkapitány azonnal közölte *Dobanovacki* Pál főispánnal, aki hozzájárult a kérelem teljesítéséhez. Ennek alapján mátol fogva a kettős birtokosoknak, akik a vonaton való utazást is igénybe óhajtják venni, a rendőrségen (a 102. számú szobában) külön igazolványt állíttanak ki. Az igazolványok birtokosai — éppúgy, mint az eddigi határátlépési igazolványok alapján — hat napig tartózkodhatnak egyfolytában Magyarországon. Az utazásnál bármelyik vonatot — úgy a gyors, mint személyvonatot — igénybe vehetik.

Gyilkosság, öngyilkosság, vagy baleset?

Megállapították az elgázolt munkás személyazonosságát

A hétfőn este a vasuti sínek között vértelen talált orosz műhelymunkás személyazonosságát szerdán a rendőrség megállapította. Gróf Sztámmart Boris orosz menekült a holtestben felismerte lakótársát, *Puskin* Sándor 38 éves orosz emigráns, aki a vasuti műhelyben mint asztalos dolgozott.

A holttestnek kedden történt felboncolása alkalmával a halál körülményeire nézve gyanus momentumok merültek fel. A fején lévő sérülések arra engednek következtetni, hogy nem baleset, hanem gyilkosság történt. Eleinte a hatóságok öngyilkosságra gondoltak, de ez a feltevés sem látszik valószínűnek, a boncolásnál konstatakt sebek alapján.

*Puskin*nak a fején több, különböző irányban húzódo, éles üléstől származó sebet találtak. A szerencsétlen ember, amikor ráakadtak, a 4-ik sínpar és a vasuti fűtőház között fektült eszméletlenül. A budapesti személyvonat mozdonyvezetője a vonat befutásakor nem vette észre, hogy elütött volna valakit a mozdony; az eszméletlen emberre csak később akadtak rá araméni munkások. A robozó vonat sokkal nagyobb sérülést okoz a fejen és nem több kisebb ütést, mint amilyen sérülések *Puskin* fején voltak.

A rendőrségnek az a gyanuja, hogy *Puskin* hétfőn este, amikor a munkából hazatért, leütötték és úgy helyezték el a sínek között, hogy balesetre, vagy öngyilkosságra lehessen következtetni. A rejtélyes ügyben megindult a nyomozás.

A tragikus véget ért embert szerdán délután temették el, a subotical orosz menekült-kolónia tagjai mind megjelentek a temetésen.

Az angol és amerikai sztrájkmozgalmak jelentősége

A modern iparosodás ormain járó angol-szász országok gazdasági életét két gigantikus sztrájkmozgalom ráközdítta meg: az angol vasmunkások és az amerikai szénbányászok sztrájkja. A két mozgalom méretei és gazdasági jelentősége minden európai számára elképzelhető arányt felülmúltnak. Hasonló mozgalmak minden más országban a gazdasági élet teljes megállítását és minden funkciót megbénulást idéztek volna elő. Csak éppen a két angolszász gazdasági világhatalom robusztus szervezete bírta ki ez óriás válságokat a közvetlen elveszedelem nélkül.

Az angol gépipar konfliktusa azon kérdés körül tört ki, hogy rendszeresíthet-e a vállalkozó tevékenysége szerint különbözőkét üzemiében?

A vállalkozók ezt a látszólag jelentéktelen pontot használták fel, hogy általa megtámadják az egész kollektív szerződés épületét. Ez végső soron új szerződést és hatalmas méretű bérnyomást jelentett volna. A mintegy hat hélig tartó mindkét oldalról példátlan szívszágossá vezetett bércsúszást él lezárulásának időszakát. A munkaadó szövetségük sikerült a szakszervezetek akcióinak egységét megbontani, míltal ezek a munkafelvételek kényszerülnek, az előzőknél kedvezőtlenebb feltételek mellett.

Nagyjában bérnyomás volt a még teljes erejükkel harcban álló amerikai szénbányászok mozgalmanak indoka is. Nem kétséges az sem — az amerikai trösztök óriási szervezetségénél fogva —, hogy ez a sztrájk is az angol sztrájk sorsára jut.

Az ökonómiai iskolázottsága látás számára azonban egy más momentum a döntő fontosságú. Nem a mérkőző osztályok erőpróbája az, mely

kimenetelével fontos prejudiciumot szab a gazdasági élet fejlődésére, mint inkább az a probléma, hogy a mai megoldások tényleg megoldások-e? Lehetséges-e az amerikai és angol industrializmus válságát az esetleg sikeres és általános mértékű bérnyomásokkal megoldani? Nyilvánvaló, hogy ha az ipari újjáépítés alapelveit a bérnyomást tesszük, úgy el lehetünk készülni a tömegek éltszintjének további csökkenésére és ezáltal a piac felvevő képességének további károsodására.

Az angol-szász ipari középpontok utóbbi sztrájkjai minden lokális különbözőzés ellenére a fogyasztó tömegek további elszegényedését egyértel-

műek végső soron. Létrejönnek az új kollektív szerződészek. A munkások és gyárosok megegyeznek, helyreáll a szociális béke — és csekélyebb a fogyasztás.

Az angol külkereskedelmi statisztika legutóbbi közlései e tekintetben figyelemreméltó tényeket adnak: Anglia külkereskedelmi mérlege javult, de nem azért, mintha a kivitel emelkedett volna, hanem mert a behozatal csökkent, oly időben, midőn a belföldön napról-napra nő a megbűnült üzemek száma. Az angol-amerikai „gyógyulás” tehát igen kétséges értékű ökonomiai folyamat, mert minden gyógyul, de az emberek kevesebbet esznek.

Látogatás a filmvárosban

A középkorból Meseországban — Modern Potemkinnek városa — Berlini levél —

Villamoson másfélóra alatt érünk ki Berlin egyik déli külvárosába, Tempelhofba. Itt van az Ufa (»Universum Film Aktiengesellschaft«) filmvárosa is. Gyárépületek mentén, már messziről különös épületek, égnekmeredő pusztafalak tűnnek fel. Érthetetlen látvány annak, ki nem tudja, hogy ez a filmváros. Szemben a filmvárossal, az ut baloldalán vannak a műtermek. A kapu mellett kis házikóban portás őröködi. Nem olyan könnyű ide bejutni. Előzőleg levélben kértünk engedélyt a telep megtekintésére, de most is, hogy az engedélyt megkaptuk, előbb elkönyvelnek bennünket. A portás beírja személyi adatainkat egy könnyű és kis cédulára is, amit az irodába küld be, Nemsokára megérkezik az értesítés, dr. König Arthur vár bennünket. Megkértük, mutassa meg nekünk a telepet. Az igazgató készséggel állt rendelkezésünkre.

Az »Ufa« — tájékoztat előbb az igazgató — Németország legnagyobb filmvállalata; kétszázmillió márka alapítókével alakult. Körébe tartoznak a következő filmvállalatok: a »Mess-

ter«, »Union«, »Gloria«, »Radnis«, »Henny Porten« és az »Ossi Oswald«. Itt a főtelegen négy nagy műhelyünk van. De egyik-másik állvállalatunknak külön műterme van. Berlinben összesen legalább kétszáz filmvállalat van, ezek közül harminc nagyobb szabású; a többinek nincsen saját műterme, ezek egy-egy film elkészítéséhez a mi műtermekint bérlék ki és ottlünk kapják kölcsön a kellékeket is.

Az első műterm: hatalmas hombar, akárcsak egy nagyváros fedett pályaudvara. A falak és a tető üvegből vannak. Benn: furcsa szerkezetek, állványok, szinfalak, különböző kellekek és reflektorok egész légiója. Az egyik reflektorra az igazgató felhívja a figyelmünket: higanylámpa. Új találmány, korszakalkotó a szinpad világítás terén. Teljes illúziót keltő nappali fényt ad, napütséssnyári hangulatot.

A falak mentén diszleteket látunk: történelmi stílusúak és fantasztikusak. Királyi palota szobájának egy fala dombormű díszítéssel, rokokó stí-

lusban; mellette indus bálvány, trónterem részlet, ollár és egy fantasztikus díszlet, melyről nem tudtuk megállapítani, micsoda. De kisült, hogy tulvilági butordarab. Zavartalan mentegéttük tudatlanságunkat: bizony, nem nagyon tudtuk eddig, milyen butorokat használnak a tulvilágon.

Az átvarázsolt város.

A főmüterm után megtekintettük a filmvárost, Nagyön érdekes látvány. Egy négyemeletes deszkafalról azt magyarázta az igazgató, hogy égő bérpalotához szolgált díszletül. A ház külsejének a darabban jelentős szerepe volt és így az egészén ugyanannak a homlokzatnak kellett szerepelnie. A deszkafal annakidején egy igazi béház képét mutatta, a fölvetél után leszerelték a kiálló részeket és most pusztán mered az égnek. Az ablakok helyén maradt nyílásokon keresztül vígan játszadozik a kora tavaszi szél. Pedig annakidején ugyancsak rémületes látványt nyújtott ez a ház. Az ablakból lángok csaptak elő. (Az ablak mögött elhelyezett bádóglaklában nagy füstlet égett valamilyen anyag.) Rémtől emberek, sikoltoztak segítségért, a tüzőtök pedig mentőövekben keresztül dobálták le négyemeletnyi magasságból a szegény napidíjas statisztikákat.

A leégett ház mellett hasonlóarányú két falból álló épület áll. Ez színház volt és a »Sapho«-hoz szolgált díszletül. Négyemelet magas és a párisi nagyoperát ábrázolta. Néhány lépéssel az ujkori Párisól a középkori Prágába jutunk, ahol a »Goleme című fil meseményei zajlottak le.

A Gölemvárost egy Poltzig nevű tanár építette teljesen korhű stílusban. Keskeny, kövezett utca, kétoldala jellegzetesen középkori házakkal; elől egy saroképület, kiálló vasrudon csungó lámpással. A város kihalt, nyomasztó csönd uralkodik. Mintha dögvész, vagy háború minden lelket kipusztított volna. Középkori históriák, a történelem és történelmi regények hősei elevenednek meg képzeletünkben. Prágából kijutva néhány lépéssel Meseországba jutunk. A fan-

Kátay megugrott

Ita: Rozuányi Vilmos

Sok esztendő gyűjtöttek össze ketten, Kátay meg a felesége. Együttesen nem volt nekik egy százötven körül esztendőjük, amelyek közül több mint százat közösen szolgálták le az Ur földi konyháján, egymás oldalán. Kis gazdaságuk, a rud, amely mellé befogták magukat, mindig közből volt, ha oldalba akarták egymást taszítani, hogy ki-ki külön számolja éveit s ne adja hozzá a másikéhoz.

— Én is egy esztendő, te is egy — mondogatta Kátayné. — Ketten együtt két esztendő, ha így aggyuk össze a keresztet, akkor egy esztendő alatt kettőre valót takarítottunk, oszt a végén legálabb semmit se csinálunk.

Jó is az bizony, az élet végén semmit se csinálni!... Van, aki mindjárt az elején kezdené a végét. Ilyen ember volt Kátay is. De ha az ilyenek olyan felesége kerül, mint Mari néni, akkor nincs semmi baj. Nem tervezheti össze az elejét a végével. Arról már Mari néni tesz. Amióta azonban a furcsa számveteshő nagyjából kijön a százötven, azóta Kátay már megveti a lábát és hát húzakodik. Majd minden másodnap előhúzakodik:

— Hát itt vonánk a végén, hál'isten!... He-he-he! Itt már! Nagyon megnyugodtam, hál'isten.

Ugy mondja ezt az öreg Kátay, olyan öröndezve, mint aki vasuton jött meg valami nagy utról. Még a kezét is dörzsöli hozzá. A szeme csillog, heherészik a boldogságtól s az orrát is mindig pirosan tartja ilyenkor. Olyan esztendőfélé is ez egyáltal arra, hogy hat Mari néni is, hagyja már abba. Minek ez a sok dolog?

— Ha'szen itt vonánk, anyjuk... A végén,

No, Mari néni, erre csak odanéz... Nem tesz egyebet, csak néz... Ott percig csak néz... Ugy, ahogy? Kell... Néz... És, amíg néz, az alatt az ura még meggondolhatja és hozzáteheti, hogy hát nem éppen egészen a legeslegvégén, csak úgy ott valahol, — egy kicsivel a vége előtt.

Egyszer azonban nem gondolta meg még sem. Mari néni már a hatodik percet nézte úgy, ahogy kell s az öreg Kátay még mindig nem tette hozzá, hogy nincsenek az életnek éppen a legeslegvégén. Hát erre aztán Mari néni egyszerűsindenkorra elintézte ezt az ujjon-ög bokázást a halál előtt, ezt a munka megszünte fölött való istentelen öröndezést.

— Maga a végít járja, azt ma' látom... Csak azért ne örüljön, mer' a kontraktusból ki nem eresztém... Vagy hozzáadja még minden esztendőjét az enyémhez, hogy a számadás kijöjjön, vagy elmegyen a fenébe.

— Elmennyek?... A magam házból?

— Csak az egyik fele a magáé. Az, amelyike én vagyok. De ha oda beteszti a lábát, ahun én vagyok, hát úgy kihajlítottom, hogy átessék a ház másik felibe. Abba, amelyik az enyém. Onnan meg azért hajítottam ki, mer az az enyém.

Kátay nem értette világosan Mari néni magánjogi szempontjait, annyit azonban sejtett az előadás hangjából, hogy itt haragszanak. Még pedig olyképpen, hogy Mari néni az, aki haragszik s ő az, akire haragszanak. Eddig jutott a vizsgálódolásban. Tovább azért nem jutott, mert Mari néni már benne is volt a rendes kerékvágásban:

— Szalagyon csak, Kátay. Ott az a sárgahasu tyúk — a! Megyen a tojásait lerakni. Látó ma szemim, éppen olyan, mint a magáé, ha részeg. Mán két hete elhordja a tojásait valahova, már ková-

nék. Lesse ki, hova viszi, oszt' hozza be mind... Aszt' a sárgahasut az idén nem ültemet fészekre... No, de szilajon.

Nem szilajon, ám mégis elindul az öreg a tyúk nyomában. Félórág is ott kódogor utána. Arca kékesvörös a dültől, de azért szeliden biztatja:

— Ujj meg mán, kicsim! Ne járy annyit! Elifarrac iszen! Ne féj, nem veszem én el a tojásaidat, csak menny hozzájuk! Amér' Kátayné parancsotja, aszised elvesszem... Hogy? gondold?... Ki az a Kátayné?... Mi az a Kátayné?... Ojjan nagy, ur az a Kátayné? Ne féj, kicsim, megvielek.

Szánalomból-e vagy se, a kis sárgahasu végre bebújt a szalmakazal egy rejtett ürégébe.

— Zsupsi! Kátay, mintha nemcsak a tojást, de a tyukot is meg akarná kaparítani, elvágódé az ürég iránt. Még a lábával is belakalimpált a levegőbe, mint a gyerek, ha nagyon örül.

Ott maradt aztán hansonfekve. Ugy, ahogy az ujja kimeredt a tojásokért... Kátay csak lesi... Lesi, déli harangszóig. Akkor mérgesen kiszól az udvaros fiúnak:

— Kerítsd elő a gádzdát! Jón a gyerek vissza riadtan: — Jaj, tekintetes asszonyom, jaj! Odaván a tekintetes ur? — Im? A körbe ment, mi?!... — Nem, hanem meghött... Ott fekszik a kazal alján.

Kátayné elgondolkozik egy kicsit, aztán szórakozottan indul kifelé a konyhajtón:

— No, ezt magam is megnezém — motyogja. De inkább szigorú, mint ijedt. Szigorú inkább.

Az ura csakugyan ott fektűt a kazal alján és hat csakugyan meghalt. Kátayné azonban gyanakodva nézi. Ugy, ahogy szokta... Nézi őt percig. Nera-

szól, csak néz... Ugy, ahogy kell... Néz...

Szó sincs róla, Kátay sem nem mozdul, sem nem szusszan.

— Halagyon orvosér! — szól rá Mari néni az udvaros fiura összevont szemöldökkel. — De itt legyetek egy-kettőre, halld-e-?!!

Még az orvosra is értette a parancsot, még annak is szolt az, hogy egy-kettőre...

Ahogy a gyerek elporozott, Mari néni letérdelt az ura mellé. Próbálta még nézni... Ugy, ahogy kell... Semmi... Akkor hát kikötözte a tojásokat a rejtékből és felszedte a kőtenyűbe:

— Huszonöt. Te jószágos ég! Huszonöt. E' mind elpusztul, ha én nem gondolok vele... Mer ez itt... —

Es megint ránkent az urára, de most már egészen lenézően.

— Ez mindig megúgrik a dolog elől... Most is... Ezeket legálabb behozhatta volna még... Mindig ilyen félmunkát csinál... De mindig.

Bevitte a tojásokat a házába s eközmegett az orvos is. Mari néni szorongva leste, míg az urát ide-oda forgatta. Olyan idegenül, bántóan hatott rá, hogy most valaki más néz úgy az urára. Nem bírta s majdnem mérgesen kérdezte a dokortól:

— Meghött ez csakugyan? Mongyva má!

— Meg... Mari néni csak most álmélkodott nagyon s most már egy kicsit meg is rázkódott:

— Hát ezt nem hittem volna. Pedig mán most hagyttam volna, hadd higgye, hogy a végén vagyunk... De hát új mindig ilyen volt... Mindent csak úgy összehányni felibe-harmadába.

Egészen befejezett tökéletes halál volt a Kátayé, csak Mari néni nem érezte annak. Az ő szemében rendetlen féltékenységi és agész. Még a nalála is.

tasztikus, mesebeli házak között szétáradó kísérleties hangulat előkozott város képét idézi fel bennünk.

Többszörös gyilkosság.

Az egyik kisebbik műteremben fölvetett részletek: amerikai stílusban detekthímel. A díszletekkel telerakott műteremben mozgalmás élet van. Rendező, díszletező, kosztümös művészek járunk-kelnek, beszélgetnek. Az egyik sarokban fotografálnak. A díszlet szarkház képét mutatja, a földszintől az első emeletig. Solót van, éjelt lámadást inscenálnak. Egy alacsony, potrohos embert, nyilván bankigazgatót, megátamod egy csirké-főgő. Előbb kiprobálják, hogy jól megy-e? A kis potrohos nem hagyja magát, birkóznak egy kicsit, végül az utonálló mégis csak beledöfi a kését. A bankigazgató lerogy, majd újból fekel és barátságosan, mosolyogva megbeszél valamit a gyilkosával.

A kelléktár.

Külön látványosság. Egy raktárban, mely valóságos bazár, háziesszékűk vannak felhalmozva. Konyhaberendezések, különböző tárgyak, telefonok, mindenféle apróság, amire csak a mindennapi életben a lakásokban szükség van. Itt vannak a kisebb lakásdíszek, szobrok, vázák, asztallámpák stb.

A nagyobb butodarabok raktárában ágyak és szekrények vannak: modernek és régik, lovábbá olfárok, trónusok, stb. A kisebb butodarabokat tartalmazó helyiség főként székek, színházi padosorokkal, klubfotó-jekkel stb. van telerakva. A butodarabok nem markirozófak, bármely fényesen berendezett lakásba fel lehetne őket használni.

A ruhatár roppant gazdag, egész magyont ér. Bársonyból és selyemből varrt uralkodói öltözetek, lovagi ruhák, egy hadseregbe való katonai felszerelés: modern egyenruhák, rendőr, katona, tüzeltő stb. tömördek szekrényben elhelyezve. Két teljes lovagi felszerelést is láttunk, páncélt, karolt, sarkantyút és kantárt. Valóságos múzeum.

Végül megnéztük Asta Nielsen öltözőjét. Három elegáns szoba és fürdőszoba áll rendelkezésére a világhírű mozi-stárnak. A szobák teli vannak szönyeggel, porcelánnal, finom tükörökkel és fotográfikkal. Az egyik Henry Portent ábrázolja, a csodaszép primadonnát, akit Asta Nielsen nagyon szeret. A képen dedikáció: »Asta Nielsennek — Henry Porten«.

Alakok

Katona voltam . . .

A volt katona minden második mondatát azzal kezdi: magam is katona voltam s minden első mondatot így vezet be: én, a ki végigküdöttem a világháborút. . . A modora, a járása még mindig katonás, a beszéde pattingó, parancsoló. Voltaképen kaplár volt egyik gazdasági hivatalban s mint ilyet többször küldték ki ökröket vásárolni a környékre, ugy, hogy most alkalma van elmondani, hogy fontos küldetéseken volt része, veszélyes pozíciókban kellett megállni a helyén s időnként csendes borzogatás közben kihajlani, hogy ha ő és vitéz katonái 1917-ban nem teljesítették volna kötelességüket, most nem ihatnának itt siller. A kijelentés nyilván arra vonatkozik, hogy 1916-ban azt a bört, amit a harcra kellett volna kiküldeni a katonáknak, ő adta el a helybeli keresmairosoknak.

A Katona Voltam ember ma a béke tündökletes napjain sem tudja levetkőztetni katonás természetét. A villamos megállóján tolaszik, a néket fölöksozolja, a kisgyereket lelöki a lépcsőről s a világról sem áll fel, hogy átadják az ülőhelyt annak az anyának, aki gyermekét cipeli a karján. Mi katonának nem udvariaskodunk, mondja a szomszédjának, aki szintén nem volt katona, de ugyancsak nem hajlandó föl-

állni. A vasúthoz utolsó percben érkezik s a legnagyobb lelki nyugalommal ugrik föl a mozgó vonatra, mert hiszen katona volt s neki csak van kurázsija. Ha éhez beteg ember kér tőle almisznát, nem ad neki, az emberi nyomorúság nem hatja meg, mert szíve a háború alatt megedződött a nyomor látásán, hiszen katona volt. Ha ellenben lártyszás közben vannak négy alsóra bemegy, ezt a kurázsit azzal indokolja, hogy katona volt, hát csak szorult bele egy kis bátorság.

A multkor egy este Palicon talákozott a Katona Voltam emberrel. Nagyon sápadt volt s azért szaladt hozzá, aki békesen söröztem a nagyvendéglő terraszán, hogy ugy is egy irányban lakunk, kísérjem haza, mert az az érzése, hogy a földműves iskola során rablók lesnek rá, akik az életére törnek. Természetesen bántatlanul juttotunk haza, bár a Katona Voltam ember egy-egy utfordulónál reszketve, didergésben kapaszkodott belém. Míg haza nem értünk, nem szolt egy árva szót sem, a kznánl azonban megjegyezte:

— Még sem járja, hogy a város nem világítja ezt a villasort. A szezon előtt azt ígérték, hogy itt is ivámpák lesznek. Ha tudom, hogy becsapnak, de hogy jöttem volna erre lakni, mert én katona voltam ugyan, de . . .

A nyári divat

A divattervezők a mai ruhaformát vonalnak nevezik. A vonal tökéletességével annyira kérkednek, mint a művész kérkedik azzal a művével, amivel maga is rag van elégedve. A mai ruhaforma csakugyan szép és érvényre juttatta a női forma szépséget, mert ugyólyván simán vonul a természet végig. A derék alatt öv fogja át a ruhát, de csak táska, mint az ó-korban, a görög Aspaniak Helonák chitonjait, peplunjait fogták át a díszes övek. Átszorítani a derékot övvel, mint ahogy a multszázadbeli darázsderékú szép asszonyok szokták, mai nap már szinte lehetetlenség, mert nevelésesen elűnte a vonal fogalmától.

Pedig még mindig nem tudják megszokni a sarkigero ruhát. Nők, férfiak egyaránt csunyaának találják. A divattervezők ezzel szemben azt állítják, hogy a rövid ruha a divatnak egy tévedése volt, amely elrútította, eltörpítette a nő természetét.

A vonal okvetlen megkívánja, hogy a ruha hosszú legyen. Ebből látszik, hogy a mai új forma a görög minta után irányul. Még a nyakkivágása is, amely a vállhoz alkalmazkodik és egyenes vonalban esik a nyak alatt. A nyakkivágás csakis a pompás estélyi ruháknál tér el ettől a formától.

A mai divat szerint minden szín szép, amely lágy és enyhe tónusú, de azért mégis van egy kimagasló színösszetétel, a fehér-fekete. A párisiak a könnyű nyári ruhákat is feketével díszítik, igaz, hogy ezt az ellentétet szintén finom ízléssel alkalmazzák, míg a vékony organdi ruhák szövetén is áthuznak egy-egy fekete szalát.

Kiderül, hogy a párisiak, a finom ötleitek mellett olykor, ha csak szeszélyesül is takarékoskodni is tudnak.

Egy elsőrangú párisi szabónő olyan ruhát kreált, amely dícséretre válnék akkor is, ha nem a színésznek és divatölgynek ruháit készítené, hanem a kisfizetéses hivatalnok kisasszonyokká szabónője volna.

A ruha világozzürke crépe Amarosa, a vonal szerint szabva. hosszú lógás. Az alja fekete motívumokkal van hímve s az egyik oldalon, a nyaknál kezdődő feketeselyem, fehérbelesü kihajtot vonul a ruhán végig. A nyakkivágása egyenes, a vonalnak megfelelő. Az egész ruhát öv fogja át s az ujjak hosszúak és bővek.

A párisi szabónő ötlete itt nyilvánul meg, mert a modellruha estélyi és napali setaruhának is alkalmas.

Az ujjak ugyanis kemény alsóderékba vannak varrva, amely derék nincs a ruhához erősítve, hanem ettől függetlenül is viselhető a ruha, mert szép es-

télyi öltözék. Ha pedig az alsó derék-kal együtt van felöltve, akkor sétáöltözék.

Igaz, hogy igen sok, szerény viszonyok között élő szép asszony és szép leány alakította már ezelőtt is így a ruháját, de most a Mme ötlete által nyilvánvaló és divatos lesz, ez a cél-szerű alakítás sem rejtegetnivaló titok.

A nyár legfőbb divatja a durvaonásu szalmakalap, eredeti nyers szalmaszínben. A forma nagy és finom, francia rózsákkal vagy tarka mezei virágokkal kell díszíteni.

Pompás újdonság a túllrózsza s nem kell okvetlen virágcsinálnak lenni, hogy az ember rózsaszínű vagy sárga túllrózsi ilyen rózsaszalakat tudjon készíteni.

Az új divat tehát csakis a vonaihoz alkalmazkodik. Az anyag lehet bármilyen nehéz szövet vagy lenge organdi, csak a szabóformája legyen illegetes!

Még kell még említenem, hogy az új formához csakis francia fasonú cipőt lehet viselni, a kényelmes amerikai cipőktől el kell bucsuzniok a kényes lábcakkának.

(*) **Nagy kabaret Palicon!** A Suboticei Műpártolók Köre e hó 25-én, vasárnap este 8 és fél órai kezdettel a palicai nagyvendéglő dísztermében nagy kabaret rendez a Gyermek Liga javára. A kabaret a műpártolók egyetemében a Suboticei Bár művészei is, mint egy hat új kitűnő számmal vesznek részt. Az utolsó villamos fél 12 órakor indul. 4244

(*) **Dr. Váli Dezső** orvos hazatért. 4230

(x) **I. M. Ovdia beográdi ügyvéd**, telefon 1548. Kralja Milana 9 (az udvarban). Interveniál minden ügyben a hatóságoknál. Leveloz szerbül, magyarul. 3748

(*) **Ne vegyen sorsjegyet**, csak a Tarif d. n.-nél Subotican, mert az utolsó huzáson és az általa eladott sorsjeggyel nyerték meg a főnyereményt. 4066

(*) **Dr. Vécsei Jenő** orvosi rendelője neki beteg-egyek részére. Rendel délelőtt 7—9-ig. Délután 2-től fél 4-ig és 5—7-ig. Lakás: Cyrillmetoda-tér 12. I. emelet, Vojnich Piroksa-féle ház. 4264

(*) **Nyomdászok, papirkereskedők!** Névjegy, levélpapír, dombornyomó sajtó 4000 (négyezer) dinárért szállítok, szakszerűen üzembe helyezek. Villanyörre járó pécsebtöbbségűsajtók munka alatt. Szabadalom Gyorsjárata, egyszerű, olcsó. Wessel mérnök Novisad, Krajja Alexandra-u. 31. 4263

(*) **Felkérem mindazokat**, kik 1912-ben a pancsevői polgári iskola II-ik osztályos növendékei voltak, hogy megbeszélésünkhöz képest az évi július 1-én a tizéves találkozózn feltétlenül jelenjenek meg. Aki a találkozózn nem jelenhet meg, sziveskedjen irsbelileg bejelenteni. Találkozózn a Hotel Beogradban. Vukovics László Pancsevő. 4264

(*) **A Novisadi Atlétikai Club (Nak)** hazena csapata vasárnap délután fél 5 órakor mérkőzést tart a Sand női csapatával, utána Sport—Sand bajnoki mérkőzés, mely a szezon egyik legizgalmasabb mérkőzésének ízezik. A versenyek a Szegedi-utí Sand-pályán lesznek megtartva. 4266

RUFF
félé csokoládé bonbonok utolérhetetlenek

ELIÉREK

— **A királyi pár kirándulása.** Ljubljánból jelentik. Sándor király és Mária királyné a bledi kastélyból Ljubljánba érkeztek, ahonnan, megtekintve a város nevezetességeit, néhány órai ottartózkodás után visszamentek Bledbe.

— **Pribicevics Zagrebben.** Zagrebból jelentik. Pribicevics közoktatásügyi miniszter, aki több képviselőférsáival a vrgimnisti demokrata kongresszuson vett részt, Beogradba való visszautaztatában Zagrebben ki-szállt és megtekintette a mintavásárt.

— **A külügyminiszter hazatérése** Nincsis Momecillo külügyminiszter, aki Bledben volt a királynál visszatért Beogradba. A külügyminiszter magával hozta a hágai békekonferencia résztvevőinek megbízólevelét is.

— **György herceg.** A beogradi lapok egy része György hercegről azt írta, hogy a beogradi kormány intervenciójára Franciaországba egy szenátorlumba szállították. Hivatalos helyen ezeket a híreket most megcáfolják. 4244

— **Amerika elismerte a független Albániát.** Tirannából jelentik, hogy az Északamerikai Egyesült-Államok követe odaérkezett. Ezzel megtörtént Amerika részéről a független Albánia elismerése.

— **Új munkarendet kell készíteniök az ipartelepeknek.** A novisadi iparfelügyelőség értesítette a suboticei rendőrség iparügyi osztályát, hogy a hivatalos lap ez évi 19-ik számában az ipari és kereskedelmi vállalatok egészségügyi és műszaki munkásvédelmi intézkedésekről megjelent szabályrendelet a korábbi hasonló rendeleteket érvénytelennek minősíti és az új rendelkezéne foglalt intézkedéseket lépteti életbe. Minden vállalat és üzem új munkarendet köteles három példányban a novisadi munkafelügyelőséghez (Oblasna Inspekcija Rada) betherjeszteni, amelyből egyet jóváhagyás után a vállalatnak visszaküldenek. A szükséges úrlapok a novisadi kereskedelmi és iparkamernától szerezhető be, darabonként öt dinárért. Az új egészségügyi előírásokat tartalmazó eredeti rendelet is megjelent, amely a novisadi iparfelügyelőségnél 5 dinárért kapható.

— **A zagrebi vásár sikere.** Zagrebból jelentik: Kedden érkezett meg a becskeréki különvonat, amely a veliki-becskeréki, novisadi és suboticei kiállítás látogatókat hozta Zagrebbba. A kiállítás világvárosi élénkséget hozott a különben is élénk és forgalmas Zagreb városába, naponként özönlének az idegenek, az üzleti forgalom is rendkívüli arányokat ért el. Már eddig is a vásár fényes sikeréről lehet beszámolni.

(*) **Minden férj érdeke**, hogy felesége ruháját Fehér nő divatszalonban készíttesse. Novisad, Kiszácsu-utca 20. 3937

— **Öngyilkosság.** Hétfőn, június 19-én délután Zvekcis Dusán Mita 32 éves alexandrovi földműves házában padlásán felakasztotta magát. Hozzá tartozói két napig keresték, míg szerdán reggel ráakadtak holttestére. Zvekcis, aki idegbajos volt, tettét valószínűleg betegsége miatt, vagy pillanatnyi elmezavarában követte el

— A jugoszláv delegáció elutazása Hágába. *Beogradból* jelentik: A jugoszláv delegáció tagjai szerdán utaztak el a hágai konferenciára. *Beogradból* két szakértő: *Markovics Bogdan* és *Miletics Strasinir* utaztak el, akik Hágában találkoznak a delegáció vezetőjével, *Gavrilovics Mihajlo* londoni követtel.

— A képviselők a zágorei vásáron. *Beogradból* jelentik: Parlamenti körökben úgy tudják, hogy a választójogi vita befejezése után 80 képviselő, *Markovics igazságügyminiszter* vezetésével, Zágrebba megy a vásár megtekintésére.

— A baloldali muzulmánok. *Beogradból* jelentik: A baloldali muzulmánok egyik vezére, *Hrasnica*, a *Novosti* tudósítója előtt kijelentette, hogy a kormánnyal szemben jóakaratu opposzió álláspontjára helyezkednek. Kijelentette még, hogy le fog mondani a parlamenti alelnökségéről.

— Uj ügyvéd. *Ognyanov Szvetozár dr.*, a novisadi ügyvédi bizottság előtt kitűnő sikerrel letette az ügyvédi vizsgát. *Ognyanov Szvetozár dr.* Suboticán fog ügyvédi gyakorlatot folytatni.

— A beográdi pápai nunciust püspökké avatták. *Rómából* jelentik: A jugoszláv követ jelentésében megtörtént *Pelegrinetti* püspökké avatása, akit tudvalevőleg nemrégiben pápai nunciustnak neveztek ki *Beogradba*. A püspökké-avatás után a pápa *Pelegrinetti* külön kihallgatáson fogadta.

— A pólai kikötőmunkások sztrájkja. Pólai jelentések szerint néhány nap előtt a kikötőmunkások sztrájkba léptek. A sztrájkot a kommunista munkások kezdték meg és a többiek követték őket. A sztrájk állítólag az olaszországi vasmunkássztrájkjal van összefüggésben.

— A gyógyszerárú taksa-bizottság ismét megkezdte működését. *Novisadról* jelentik: A novisadi egészségügyi főnökség jelentése szerint a gyógyszerárú taksa-bizottság ismét megkezdte működését és megállapítja az új gyógyszerárúkat. A bizottságban a vajdasági gyógyszerészeket *Ilin Dusan* novisadi gyógyszerész fogja képviselni, a szociálpolitikai miniszter *Ilic Borivoj*.

— A német jóvátétel és az SHS királyság. *Beogradból* jelentik: A beográdi német követ az SHS királyságnak járó jóvátétel ügyében folytatandó tárgyalások céljából Berlinbe utazott.

— Uj gyógyszerész. *Novisadról* jelentik: A közegészségügyi miniszter *Horvátí Károly* belvárosi gyógyszerésznek gyógyszerészeti jogot adományozott.

— A fascisták és kommunisták harca *Triesztben*. *Triesztből* jelentik: A városban egyre izzóbbá válik a hangulat a fascisták és kommunisták folytán megújuló harcái következtében. Bisitín kommunista községátalakításos tagnap behalt azokba a sebekbe, amelyeket a minap a fascista támadás alkalmával elszennvedett. Tegnap este két fiatal fascista revolvérvésekkel megölték, egy harmadikat pedig súlyosan megsebesítettek. Nyilvánvalóan bosszúból tíz fascista ma délben fegyveresen megtámadott 300 munkanelkült. Az összeütközés nyomán rettenetes pánik keletkezett.

Piros szegfűk

A magyar szociáldemokrata képviselők kedden délelőtt kivonultak Somogyi Béla sirjához. Elzárandókat annak az embernek kísértő és világitó szelleméhez, akit a kötelességeljesítés közben orvul meggyilkoltak egy februári éjelen. Somogyi Béla sirját látogatták meg a szociáldemokrata képviselők, mert úgy érezték, elsősorban neki kell fogadalmat tenniük akkor, amikor először jelennek meg a magyar parlament ülésében. Huszonöt pirosszegfűs bajtárs kegyeletos, ünnepi látogatása volt ez, huszonöt emberé, aki nem felejtett... Nem felejtette el azt, hogy Magyarországnak vannak mártírjai, vannak halottjai és vannak szabadjáró gyilkosai... És az együztérzsűkben, fogadalmuk jeleül, ráhittették a sirra a piros szegfűket, amelyeket előző nap a parlament első ülésén viseltek — kokárdának és üzenetnek. Huszonöt piros szegfű hervadt most Somogyi Béla sirján a kereset temetőben. Akik olvassák a hírt: állj benntük a lélegzet. Három év — és ma piros szegfűvel áldoztak részvételt Budapesten. Úgy érzi mindenki, hogy ebben a három magyar esztendő jelentő tragikus és halottkísérő látogatásban sok minden van, ami előre bátorítja a demokrácia hitvallóit. Szegény és nagy szomorúságok stációit járó Magyarországon — biztató az —, ha valami így is történhetik. A halottak erősebbek az élőkénél, a sírok hangosabban vádolnak minden hangos szónál. Somogyi Béla — piros szegfűkkel telehittett sirja körül fölízzen a szellő. A demokrácia szellője, melyet fölriasztott a sors, Magyarország sorsa, hogy ledöntse a bálványokat és megbékítse a nagy magyar temetők néma és dermesztő csendjét.

— A Baranyai Menekültek Egyesületének közgyűlése. A Baranyai Menekültek Egyesülete *Beogradban* vasárnap, június 25-ikén, délután három órákor közgyűlést tart a beográdi Munkásokon helyiségében. Az egyesület vezetősége felszólítja a tagokat, hogy a közgyűlésen saját érdekükben minél nagyobb számban jelenjenek meg. Vasárnap délelőtt ugyanott tagdíjbefizetést tartanak. Felszólítja az egyesület a hátralékosokat, hogy tagdíjukat fizessék be.

— Románia élőállatot szállít Ausztriának. Bécsből jelentik: Az osztrák és a román kormány között tárgyalások vannak folyamatban nagyobb mennyiségű élőállatot Ausztriába való szállítására. A román kormány azt a kívánságát hangoztatta, hogy az árak előcsbitása érdekében a közvetítő kereskedőket ki akarja kapcsolni. A tárgyalások már annyira előrehaladtak, hogy a román állásállítmányaik Bécsbe érkezését a jövő hétre várják. A romániai élőállatot hirt szerint Jugoszlávián keresztül szállítják Ausztriába.

— A cári család tagjai és a berlini orosz követség palotája. Berlinből jelentik: A német kormány megvárta, hogy az orosz kormánytól a berlini orosz nagykövetség épületét. A cári család hozzátartozói most tiltakoznak a vásár ellen, hivatkozva arra, hogy az épületet I. Miklós cár szerezte meg, tehát a Romanow-család magántulajdona volt és az orosz kormány nem rendelkezhett vele.

— Bejelentési kötelezettség *Palicson*. *Palicson* fűrdőn eddig a fűrdővendégek legnagyobb része nem tett eleget a bejelentési kötelezettségének. A fűrdőigazgatóság és a palicsi rendőrség most szigorú rendeletet adott ki, amelynek értelmében minden *Palicson*, akár csak ideiglenesen is tartózkodó fűrdővendég a postapostelőben levő igazgatósági irodában jelentkezni tartozik. Azokat, akik nem tesznek eleget ezen kötelezettségüknek, meg fogják büntetni.

— Véres verekedés *Tapalán*. Szerdán délután *Brázsa Rezsela* 37 éves tornáji lakos összeszóllakozott több társával. A civódást verekedés követte, amelynek hevében egyik ellenfele revolverrel jobb lábának alsó szarabá lőtt. A sérült *Brázsa Rezsét* még szerdán este beszállították a subotici közórházba.

— *Hangverseny Palicson*. Július 24-én este 9 órai kezdettel hangverseny lesz a palicsi Vigadóban. *Rogovska szoprán-énekess* és *Holodkov baritonista*, akik mindketten a moszkvai opera tagjai voltak, vesznek részt a hangversenyen.

— A starikanizsai gyermeknap. *Starikanizsáról* jelentik: Sikeres gyermeknapot rendezett a Gyermekvédelem Liga az állami testületek és társadalmi egyesületek bevonásával *Starikanizsán*. Reggel az iskolás gyermekek zenekar kíséreléssel vonultak végig a városban, majd megkezdődött az ucai gyűlés. Délután a *Jelenaparkban* volt jól sikertű néppünnyelv. A gyermeknap 10,000 koronán felüli összeget jövedelmezett.

— A kommunisták megtámadták *Mackensen tábornagyot*. Berlinből jelentik: A stettini kommunisták egy csoportja megtámadta a hadviseltek egyesülete által rendezett ünnepélyen *Mackensen tábornagy* autóját. A kirendelt katonaság a tábornok védelmére kénytelen volt fegyvert használni s közben véres összeütközésre került a sor. Több ember meghalt.

— A francia csapatok kivonnak *Felső-Sziléziából*. *Párisból* jelentik: A Felső-Sziléziái megszállásban résztvevő francia csapatok rövidesen elhagyják államshelyeiket. A Kattowitz-ban székelő francia zászlóalj már el is hagyta a várost.

— *Stojanovics Péter palicsi hangversenye*. *Stojanovics Péter*, a »*Padlászoba*« és »*Reichstadi herceg*« című operetek világhírű zeneszerzője *Palicson* július 2-án, vasárnap hangversenyt rendez. Nagy művészi eseményt jelent a kiváló zeneszerző és hegedűművész palicsi hangversenye, melyet máris a legnagyobb érdeklődés előz meg.

— *Gyermeknap Feketoson*. *Feketosonról* jelentik, hogy ott jól sikerült gyermeknapot rendeztek a tantestület vezetésével. Nagy néppünnyelvi és futballverseny volt és közben folyt a gyűlés, amelynek eredménye meghaladja a 12,000 koronát. A lelkes rendezésért elsősorban *Bazena Irén* óvónő érdemel dicséretet, de elismerést érdemel a tantestület minden egyes tagja is.

— *Németország válságos helyzete*. Berlinből jelentik: Ugy pénzügyi, mint kormánykörökben nagy aggodalommal néznek a márka árfolyamának alakulása elé. Félnék a márka teljes elnyomásától, mert ez a katasztrófa a kormánynak minden pénzügyi tervét megkísztaná. Egyuttal lehetlenné válnék a jóvátételi összeg fizetése, a függő adósságok fixozása, valamint a bankjegy-nyomda működésének beszüntetése is. A birodalmi kancellár a garanciális bizottsággal folytatott beszélgetésben rámutatott arra, hogy a márka árfolyamának alakulása a legnagyobb aggodalomra ad okot és sürgős intézkedések szükségesek a veszedelem elhárítására. A kormány már holnap foglalkozni fog a fenyegető helyzettel.

(*) *Tánciskola*. A városi színház nagyerőben diákoknak délután 5-7-ig, felnőtteknek este fél 9-től fél 12-ig. Minden csütörtök és vasárnap ismerkedési estély. Landau táncintézet.

— *Huszmillió per a Jugoszlavenská Banka ellen*. A temesvári tábla most foglalkozik *Serban Konstantinn* körösbányai lakos, mint felperes és a Jugoszlavenská Banka, mint alperes között felmerült ügyvel. *Serban* ugyanis husz millió lei kártérítés erejéig perelte a bankot, mert egy erődkitermelési vállalkozás ügyében létrejött szerződést felbontott és ezzel husz millió lei kárt okozott a felperesnek. A törvényszék a feleket egyezség megkötésére hivta fel. Az egyezséget meg is kötötték, de miután újból nézeteltérések merültek fel a felek között, a tábla elé vitték az ügyet. A tárgyaláson *Marta Sándor dr.* táblaelnök elnökölt. *Serban* *Gróza Péter dr.* volt miniszter képviseli, ki csak néhány napra vettette fel magát az ügyvédi kamarába, hogy a pert vállalhassa. A Jugoszlavenská Bankát *Kell József dr.* aradi ügyvéd képviseli.

— *Tolvaj boltiszolgák. Novisadról* jelentik: A rendőrség letartóztatta *Dimonics N. Sándor* fűszerkereskedő több boltiszolgáját, akik az üzletben rendszeres lopásokat követtek el. A szolgák beismerték, hogy árukat loptak az üzletben. Fölmerült a gyanu, hogy ugyanebben az üzletben három hó előtt elkövetett betörésnek szintén a most letartóztatott boltiszolgák a tettesei.

— *Ítélet 200 vádlott felett*. A skopjei perrel egyidejűleg *Kumanovában* is folyik egy monstre-pör, a bolgár bandákkal való cimborálás miatt. A vádlottak közül most 183-at hat hónapnál hat évig terjedő börtönbüntetésre ítélték, 19-et pedig felmentettek.

— *Kinek építették az iszapfűrdőt?* Tisztelt szerkesztő ur! Felbuzdulva a *Bácsmegyei Napló* cikkén, elmentem az új iszapfűrdőbe, melyet a város egy negyvedmillió korona költséggel átalakított. Mint régi gyakorlott iszapfűrdős, aki eddig a keskeny fákadákba szorultam, örömmel sietek megváltani a jegyemet, nem is tördőve annak árát. Nem úgy a pénzár, aki katonás rövidséggel kérdőzi, hogy van-e *Pavlovits* főorvos utól bizonyítványom? Hát ha csak bizonyítványom mulik a dolog, — felelem — az van, ha nem is a városi főorvostól, hanem egyetemi tanártól. »*To ne valja*«, — mondja a bájós kisasszony, mert azt előbb a főorvos urnak kell felülvizsgálnia és jóváhagyania, különben nem adhatunk jegyet. Miután pedig az illetékdíj-szabályok anyadik szakasza szerint az orvosi bizonyítványokra öt dinár bélyeg jár, akár az egyetemi tanártól, akár a városi főorvostól származik is az és mivel a városi szabályrendelet arról nem gondoskodtak, hogy a városi főorvos az ilyen bizonyítványok felülvizsgálatát ingyen köteles volna elvégezni, azt hiszem, hogy tisztelt szerkesztő urnak nem fog nagy fejtörést okozni, hogy a címben feltett kérdésemre a helyes feleletet megadja. Tisztelője: *Egy palicsi*.

ROSSIJA—FONCIÈRE
 biztosító- és viszontbiztosító társaság.
 Az SHS. Állam legnagyobb nemzeti intézete.

Főigazgatóság: Subotica (Hítelbank-utolsó).
 Főügynökök: Suboticán: Közigazgatási Bank és Somborban: Bácsmegyei Agrárkasszárna.

NYILTTÉR.

Alulírott ezennel közhírré teszem, hogy Berger és Társa cégből a mai nappal kiléptem és a saját nevem alatt ezelőtt is fennállott rőfös kereskedésemet (VI. kör Trumbičeva ulica 16.) jövőben személyesen fogom vezetni.

Kelt Suboticán, 1922. évi június hó 20-án.

Tisztelettel:

Buchwald A. Herman.

Hová megyünk estére?

Én a legjobban érzem magamat a híres amerikai sörözében, ahol 18 koronáért kapok egy jó zónát, kenyeret és egy pohár világos vagy barna sört. — Szép és kellemes kerti helyiség, jó étel és ital, tamburazene.

4197 Tulajdonos **FUTOŠEVIĆ MÁTYÁS**
Subotica, Pašičeva ul. 11. Gőzfürdővel szemben.

Szeszfőzde berendezés

eladó egyben avagy részletekben, u. m. egy ház 1 drb. 45 lóerős fél-stabil gőzgép, fa és réz főző-készülékek, 25 hl. kádak, hordók stb. Személyes avagy levélbeni megkeresések

Szeszfőzde Igazgatóság Horgos
4160 cimre küldendők.

Tűzifa

I. rendű kéteves száraz bükkhasáb és ugyanolyan minőségű bükk és gyertyándorog. — Jelenleg 20 vagon van úton, naponta kapható vagontelekben is.

Ugyanott prima retorta **FASZÉN.**

Puhalák és Varga

épület és tűzifa telepe, SUBOTICA.
Telefon 554.

Beremendi mész!

Beremendi kőből, fával égetett fehér darabos **meszet**, beočini portland**cementet**, kitűnő minőségű **faszenet** nagyban és kicsinyben ajánl Révai Adolf Suboticán (Csirkepiac kisköz). Telefon 551.

„TRI ŠEŠIRA“

kávéház és életerm a város központjában kitűnő kerthelyiséggel és teljes leltárral szabad kézből

azonnal eladó.

Az üzlet jó menetelű, de kénytelen vagyok eladni, mivel amegy is tul vagyok terhelve munkával.

Az ár és feltételek megtudhatók

DRAGUTIN IVANOVIĆNÁL
subotical vasuti vendéglős.

EGYETLEN KÉTNYELVŰ IRÓGÉP A VILÁGON
AZ
"ADLER"
CIRIL ÉS LATIN EGY GÉPBE
KÉPVISELET és EGYEDÁRUSÍTÁS
AZ EGÉSZ VAJDASÁG RÉSZÉRE
DEUTSCH IZIDOR
OPTIKUSNÁL
SUBOTICA

Irógépműhelyemben minden javítást és átalakítást szakszerűen garancia mellett eszközölök. Vidéki javítások soronkívül eszközöltnek. Irógépműhelyemet a bécsi Remington-telep volt művezetője vezeti
3940
Amerikai Carbon másolópapír és írógépszallagok gyári lerakata.

SAVA D. D.

ZA UVOZ i IZVOZ ZAGREB.

Sürgönyeim: „SAVA“ — Telefon: 2429, 77 és 10 szám.
Fióküzletek: Požega, Sarajevo, Sombor, Subotica, Varaždin, Trieste, Wien.

Kirendeltségek: Bjelovar, Kula, Novisad, Vráca.

Vesz és elad mindennemű gabonát, lisztet, hüvelyes veteményeket és gyarmatárut nagyban.
203

A Vrbovszkoj Gyufagyár és a Narodna Malom- és Agráripari r.-t.-hoz tartozó malmok vezérképviseelője egész SHS. állam területére.

JÉG! MŰJÉG! JÉG!

rendelésre házhoz szállítva kapható MŰJÉGGYÁRBAN

Segeđinski put 115 szám, — Telefon 566 szám.
Olcsóbb és jobb mint a vermetl jég.

ÉRTESETÉS!

A hozzánk beraktározott árukból a következőket bocsátjuk eladásra:

1. Elsőrendű fehér

VÁSZONCIPŐK

német gyártmány a lehető legolcsóbb áron;

2. Eredeti Rex konzerv üvegek 1/4—1 literes nagyságig, gummi karikával és patentzárral;

3. Stölze-féle szódás és krachedlis üvegek elismert elsőrendű minőségek.

Ájánlatokat kiváratra postafordulttával tesszünk.

BRÖDER és FENYŐ szállítócég
NOVISAD.

HALLÓI

HALLÓI

UJ MŰSOR
ASALOME BARBAN

ELADÓ AUTÓK.

11—30 PS. Puch, 6 üléses, 12—18 PS. De-Dion
Baton, 4 üléses. — Kifogástalan állapotban.

4178 **FINPL LAJOS, SUBOTICA.**

A Vojvodina nagyobb városában jóhírnévnek örvendő

könyv- és papirkereskedés

jól felszerelt

könyvkötésszettel

más vállalkozás miatt eladó.

Cim a kiadóban.

4023

PÁLINKAFŐZŐ-MOSÓÜSTÖKÖT

tartok raktáron, elvállalok rendeléseket, javításokat gyorsan és pontosan. —

PÉNZES ALADÁR RÉZMŰVES SOMBOR

SENČANSKI-PUT br. 49.

4144

Veszek

használt jugoszláv postabélyegeket

minden mennyiségben !!

Kérek árajánlatokat a mennyiség és ár megjelölésével Deutsch Károly tükörgyáros Stara-Kanjiža

3692

SEGÉD

rőfös-divatáru szakmából megbízható elárúsító és

ELÁRUSITÓNÓ

Ichetőleg kitanult szabónó kik a három nyelvet teljesen bírják jó fizetéssel felvétetnek, **Löwinger Divatáruháza Novisad**, Péter Király (Fő) utca 19.
4100

MÉSZ!

Román eredeti I-a fehér darabos meszet vagontelekben, bármily mennyiségben, prompt szállításra ajánl

Livery József Žombolja.

4031 **Wiesel Zsigmond Subotica**

3782

Sokolaka ulica (Fogel ház.
gabona- és terménykereskedő

Ájánl:

mindennemű őrleményt, tengerit a legolcsóbb napi áron.

Eladás nagyban és kicsinyben.

ISPÁNOVICS ruhákat a legszebben FEST ÉS TISZTIT Subotica, Sokolska u. 8.

Utlevel vizumokat

külföldi konzulátusoknál napi küldöncjárattal a legrövidebb idő alatt megszerzésre, podgryszbiztosításokat elvállal és utasoknak felvilágosítással szolgál

Vojvodinai főügynökség: Novisadon Rajić és Léderer, Wagner palota.

Ügynökségek: Subotica Szmatana Lajos, Pašičeva u. 2. Tel. 131 és 75 szám.

Sombor: Gerner János, Kralja Alexandra ulica 5.

Zombolja: Transport D. D. Tel. 55. Vel.-Kikinda: Hirschenhauser I. Tel. 48. 4014

Vel. Bečkerek: Ipar- és kereskedelmi bank. Tel. 210. Pančevo: Georg Viličković. Srpska ulica 7. Senta: Engel Arnold. Tel. 26. St. Bečej: Gombos Henrik. Vršac: Ernst Fuchs. Pašičeva trg 4.

J. HANAU
cég utazói osztálya Beograd
Čika Ljubina ulica 7.
Telefon 12—82.

A roglaticai méneseből

számfeletti lovak és csikók, ménék, kancák és herélték, angol telivér és magasvérű félvérek

1922. június 25-én 8 órakor árverésre kerülnek.

Vasutállomás Gornja-Roglatica és Topola (bérkocsi). Kívánatra katalogus küldetik. Cim: dr. Vojnich József Topola, Bačka. (Postafiók).

KÁVÉHÁZ ÁTVÉTEL

Van szerencsém a mélyen tisztelt közönséget értesíteni, hogy a

NEMZETI-KÁVÉHÁZAT

átvettem, kérem a t. közönséget, ismerőseimet és barátaimat, hogy ezen vállalkozásomat támogatni sziveskedjék. — Legfőbb igyekezetem lesz a tisztelt közönség minden tekintetben pontos és figyelmes kiszolgálása által nagybecsű megelégedését kiérdemelnem. Tisztelettel:

BUCHWALD SAMU.

Subotican a város legforgalmasabb helyen 40 év óta fennálló

FÜSZERÜZLET

teljes berendezéssel más vállalat miatt eladó lakással együtt, 2 szoba, konyha, speiz, nagy pince és mellékhelyiségekkel átadó és július 1-én átvehető. Ugyanott egy réz-hálóbutor eladó. Cim a kiadóban. 4252

3756

MŰLABAK, MŰKEZEK, EGYENESTARTÓK SCHÖNBUNNÁL

SUBOTICA
Pašičeva ul. 5. Telefon 375.

Építésszek és építők figyelmébe!

Villanyerőre berendezett asztalos telep.

Az egész ország területére legutányosabb árban készítünk megrendelések után, rajzok szerint, épület portál, üzletberendezéseket, parkettázást és butorokat legmodernebb kivitelben. — Arajánlatokat leggyorsabban eszközlünk.

SZENTI ÉS VIRÁGH CÉG, SUBOTICA

BENE SUDAREVIČ ULICA

FASZENET

csomagolva és szabadon, elsőrendű fehér darabos meszet, beocsini portlandcementet nagyban és kicsinyben ajánl Révai Adolf Subotican, Csirkepiac (kisköz), Telefon 551. szám.

Kölcsönponyvák, zsák, ponyva, zsineg és kötélárúk kárpitos felszerelési cikkek

jutányosan beszerezhetők

Rein Izsó Sombor, Weidinger-palota. Telefon szám 133.

Kérjen árjegyzéket.

Ideiéstavalyi SZÉNA

valamint mindenféle takarmány elsőrendű tűzifa kapható nagyban és kicsinyben a TRANSPORT Segedinski puti telepén. Telefon 524

Violetta Crème

az arcbőrt nedvé teszi, márfoltot eltávolít. Kapható kizárólag

Lackner Drogeriában

Subotica, Alexandrova ulica. — A Hotel Nationalal szemben

FERRUM R. T. SUBOTICA

vasuti kocsi és mozdonyjavító műhely Mezőgazdasági gépgyár. Vas- és fémöntőde. **Kölni osztály haragöntésre.** Sürgőnycim Ferrum Subotica. Telefon 581. szám.

Elvállal

mindenfajta gépek javítását és rajz utáni készítését

Gyárt

mindenfajta szilikonrongokat, csapágyakat, csapágy-állványokat, mezőgazdasági gépeket, hiteles tizedes mérlegműveket,

Készít

transzmissziókat és gyárberendezések felszereléséhez szükséges mindenfajta alkatrészeket,

Előállít

mindenfajta szürkevas öntést megadott modell vagy rajzok után. Minden összetételű fémöntvényt bármilyen méretű és hangu

templomharangot

a megadott felirásokkal és a kívánt ornamentikával. Elvállalja a harangszerkezetek elkészítését és a harangoknak a toronyban való elhelyezését,

Vesz

a legmagasabb napiárakon szürkevas ócska öntvény, vörösréz, bronz, sárgaréz, ócska csapágylémet, antimon és ómot.

Kisebb magánház

Subotican megvételre kerestetik. — Ajánlatok „Schmolka” hirdető irodájába Novisad, Futaki ut 24. sz. kéretnek. 3240

MALOM

ELADÓ

30 HP szivógázmotor két pár malomkő üzemképes állapotban eladó. Cim Jovo Davidovics. — Posta Mladenovac község Velika-Krsna. 3237

Szemüveget

leggyorsabban legpontosabban legolcsóbban készít,

fényképezőgépet orvosi műszereket

javit, borotvát, ollót, filletet

élesít

Tenner optikus

Subotica Fleksanóra ul. 11. Fényképezési cikkek nagy választékban!

Butorszállítókosci

8 méter hosszú, jó karban kevésbé használt eladó. Hoffman Mikály Özevege butorgyáros Subotica. 4096

KAUCSUK-BÉLYEGZÖKET

gyorsan 3, rendese: 8 nap alatt szakszerűen állít elő

A. BEISSMANN, OSIJEK III.

Képviselek és viszonteladók minden helységben keresetnek

Idei vágásu körisfarönkök

bognároknak

egy hajórakomány cca 300—350 m³ 3—10 m hosszú, 18—28 cm vastag a Száva mellett eladó.

Megkeresések

FÜRST LEÓ

fakereskedéshez Novi-Vrbas intézendők

